

A Romániai Rum- és Szeszestitalgyárosok a kormányt teszik felelőssé az iparág válságba jutásáért

A likörgyárosok kolozsvári közgyűlésének lefolyása — Kimondták a regáti csoporthoz való csatlakozást — Megalakultak a körzetek

Gyárfás Dezső éles kritikája a kormány szeszpolitikájáról

Előre megállapított programnak megfelelően a Romániai Rum- és Szeszestitalgyárosok Országos Egyesülete folyó hó 5-én, vasárnap megtartotta rendkívüli közgyűlést. Ezt megelőzőleg a szindikátus tagjai a délelőtti folyamán ellátogattak a Bognár és Szántó cég hatalmas telepeire, ahol megtekintették a gyár impozáns és gyönyörűen berendezett üzemét és elragadtatással nyilatkoztak a gyár modern és minden tekintetben elsőrangú felszereléséről. A cég gazdag és izletes uzsonnával vendégelte meg a delegátusokat, akik megalakították az új körleteket, megválasztották azok vezetőit, akiknek névsora a következő: a kolozsvári körlet elnökekül *Blumenfeld Simont*, a kolozsvári *Blumenfeld és Simon Rt.* igazgatóját, a nagyváradi csoport elnökévé *Varga Antalt*, a nagyváradi Bognár és Szántó cég tulajdonosát, a dévai csoport elnökévé *Blum Zsigmond* likörgyáros-t választották meg, a nagyszabeni körlet megalakítására pedig *Rieger Emil* szabeni likörgyári igazgatót kérte fel a szindikátus. A marosvásárhelyi körlet elnöke *Bürger Dezső* lett, a temesvári kerületet pedig *Scheiner Pál* likörgyáros fogja vezetni.

A szeszestitalgyárosok rendkívüli közgyűlésén *Steuer Kamill* igazgató, az erdélyi és bánági szindikátus reprezentatív elnöke elnökölt, aki egyébként, mint egy közvetítő szerv az erdélyi és regáti likörgyárosok között, az egész gyűlés folyamán a legnagyobb megértéssel viseltetett az erdélyi likörgyárosok panaszai és bajai iránt.

Schwartz Fülöp ügyvezető-igazgató, mint társelnök nyitotta meg tulajdonképpen az ülést, amelyet nemsokára *Steuer Kamill* vett át. *Endre Károly* a szindikátus főtitkára

részletes jelentésben számolt be azokról a nehézségekről, amelyek a kormány gazdaságpolitikája folytán elváltak a haladás és fejlődés útját, a romániai likörpar előtt.

Rövid visszpillantást tesz a szindikátus múltbeli aktivitására és rámutat arra, hogy teljesen váratlanul érte a szindikátust az 1926. évi július havi szeszadóemelést és elkésve vehettek csak tudomást a *Garoflid-féle* törvénytervezetről, amelynek benyújtásáról csak a véletlen folytán értesültek.

Még súlyosabban érintette az ország likörparát a *Garoflid-féle* törvény végrehajtási utasításának megjelenése, amelyről a bukaresti likörgyárosok szervezetlenségük folytán vagy nem bírtak előzetes tudomással, vagy pedig nem tartották szükségesnek az energikus fellépést a törvény végrehajtása ellen. A hasonló kellemetlenségek elkerülése végett

az erdélyi rum- és likörgyárosok hosszas utánjárásal elismertették szervezetüket, mint az ország egyedül hivatott szakmai képviselői,

miután ez megtörtént, *Steuer Kamill* elnök a földművelésügyi miniszter jó-

váltából delegációt kapott a kormány állandó gazdasági bizottságába, amelynek ülésén április hó közepétől kezdve rendszeresen részt is vett és ott mint hangot adó tényező képviselte az erdélyi és bánági likörgyárosok eminens érdekeit.

Az általános szervezkedés ellenére azonban tapasztalható volt, hogy a kormány csak nem akar módosítani politikáján és így fordult elő, hogy

a pénzügyminiszterium az üzemek szétválasztására mindössze csak hat hónapi haladékot adott, amelyet hosszas utánjárásal sikerült még három hónappal meghosszabbítani.

A harminc százaléknál magasabb gyümölcspálinka készletek eladási jogának kieszközölése mellett a legnagyobb erőfeszítéssel küzdött a likör-szindikátus a palackozási, kénszernek legalább részleges feloldása érdekében.

A jelentés végül is megállapítja, hogy az utolsó hónapok eseménye a június havi eredményeket teljesen meghusítottta, mert olyan intervenciók történtek a likör-szindikátus ellen, amelynek eredetét eddig nem sikerült megállapítani. Összefoglalva a jelentést a likör-szindikátus működésének legfőbb eredményéül a következőket állapítja meg: a likörgyárosok és szeszestitalnagykereskedők egy táborba való tömörítése, a szervezet elismertetése jogi alapokon, az elnök beválasztása az állandó gazdasági bizottságba, végül pedig a szindikátus összeköttetéseit sikerült annyira kiépíteni, hogy az egyes tagok ügyesbajos dolgaiban is hathatós segítséget nyújthasson.

Mindezek leszögezése után a jelentés a tagokat összetartásra és áldozatkészségre szólítja fel a munka ha-

Gyárfás Dezső beszéde

A likör-szindikátus vasárnapi közgyűlésének érdekes része *Gyárfás Dezső*, a kolozsvári *Bognár és Szántó cég* igazgatójának felszólalása, amelyben a következőket mondotta:

— Megállapításaimat ott kezdem, — mondta *Gyárfás Dezső* igazgató, — hogy Romániában a gazdasági törvények sohasem világosak és kategorikusak. Igen sok olyan törvény van, amelyet nem tartanak be, léteznek rendeletek, amelyeknek aplikálásáról senkinek fogalma nincs és még szomorubb, hogy ugy a törvényeket, mint a rendeleteket nem országrészenként, hanem járási székhely szerint más és más alapon magyarázzák és hajtják végre. Rendszerint másképpen értelmezi az intézkedéseket a pénzügyi közeg, mint a közigazgatási hatóság. Ami bransunk abba a szerencsés és kellemes helyzetbe került, hogy egyszerre két gazdát is adott neki a végzet és ami még szerencsésebbé tette a helyzetet az, hogy az egyik gazdánál a Szeszszindikátus a „papa kedvence”, a másiknál viszont a Szeszszindikátus, akár csak mi,

sonló mértékben való folytatása érdekében.

Schwartz Fülöp, ügyvezető-igazgató a bukaresti likörgyárosok egyesületével történt fúziós tárgyalásokat ismerteti. A közgyűlés

számos felszólalása után elfogadta a regáti csoporttal való fúziót azzal a klauzúrával, hogy önálló jogi személyiségét nem adja föl.

Ezzel szemben az egységes teherviselés elve alapján minimálisan 50 ezer lejjel járul hozzá a bukaresti iroda fentartásához. *Grünhut Géza* lugosi gyáros a szindikátus nagytudású elnöke feltűnőteljes javaslatot tesz, amelyben energikus szavakkal mutatótt rá

a szeszestitalipari szakma lehengetése nyomán az állam költségvetésében mutatkozó többmillió deficitre,

amelynek előidézője egyedül a kormány szaktudást nélkülöző gazdaságpolitikája.

A tarthatatlan helyzet megváltoztatása érdekében *Grünhut Géza* lugosi gyári igazgató javasolja, hogy a szindikátus intervencióra a kereskedelmi és iparkamaráknál, valamint a kereskedelemügyi miniszternél, hogy a minisztertanács előtt képviselje a válságba jutott iparág érdekeit.

A közgyűlés ezután egy országos egységes tarifa létesítésének lehetőségével foglalkozott *Bácskai Rezső* dr. indítványával kapcsolatban. Hosszas vita után *Gyárfás Dezső* javaslatát fogadták el, melynek értelmében az országosan egységes tarifának lehetőségét a helyi körzetek egységes megállapodásainak kell előkészíteni és csak ezután lehet a rendszert országosan kiterjeszteni.

nem örvend a legnagyobb szimpátiának. Az egyik oldalon azt kívánják, hogy támogassuk a Szeszszindikátust, a másik oldalon viszont elvárják, hogy a Bortermelők Szövetkezetének frakciójához csatlakozzunk és a különböző rendelkezések pergőtűzében nem lehet kiigazodni s állandóan a börtönajtók előtt állunk.

— Mi értelme van annak, hogy egy borkereskedő ne tarthassa funkciójába pincéjét ott, ahol véletlenül egy kis krájléráj működik, amely maximum 5 kilógramm cukrot és három kilógramm mazsolát tart eladásra? Mi értelme van annak, hogy egy likörgyár, amely kizárólag csak borpárlatot tart, illetve csak borpárlatot dolgoz fel, ne működhesse egy fedél alatt borpincéjével, (amidőn borral együtt tarthat borpárlatot), mert cukrot, szagosító eszenciákat kénytelen feldolgozni hozzájuk. Ha a bort cukrozni akarom, okvetlen szükséges, hogy likörgyár legyen az udvaron, vagy pedig krájléráj az ucca felől? Avagy ki hallott bort szagosítani: kőmennyel, ánízzsal,

meggy, vanília, kávé, narancs, citrom stb. likörökben használatos szagosítókkal? Ezeket a lehetőségeket a kormány kémikusai találták ki és ezeknek a principiumoknak a jegyében alkották meg a vonatkozó törvényt a Garoflid-féle törvény 36-ik paragrafusával ellentétben, a 60-ik paragrafusát, amely

azt az abszurd intézkedést tartalmazza, hogy likörgyáros likörös borokat (Wermuth) nem gyárhát.

Miért? Holott a törvény szerint likörösborok borszeszből, borból és növényi párlatból készülnek, a likörök pedig hasonlóképp. Ugylátszik, hogy a kormány ezzel az intézkedésével a likörök, vagy talán a likörös borok hamisításának kíván gátat vetni.

— Az egészségügyi törvényt az 1921. évben ugyanazon professzorok alkották meg, akik a szóban forgó végrehajtási utasításokat megszüvegették

és ezek azon a véleményen voltak, hogy az alacsonyabb fok alatt párolt ital ártalmas az emberi szervezetre nézve.

Előírja az egészségügyi törvény 58. paragrafusában, hogy a seprő és gyümölcspálinkákat legalább 60 fok erősségig kell felpárolni, majd lehűtése után 30 fokossá lehigítani, hogy a párolás által a benne rejlő mérges növényi anyagok elpárologjanak. Hétfő évvel később a *Garoflid-féle* törvényben talán a Szeszszindikátus kedvéért ugyanezen pálinkáknál csak 30 fokot ír elő a törvény.

— Sérelemmezzük továbbá, hogy a törvény előírja a gyárosoknak minden egyes palackozott üvegre a vignetták felragasztását, amelyen a fok-erősség is fel kell legyen tüntetve. A külföldről importált liköröknél azonban ezt a fokfeltüntetést mellőzik.

Nem engedi meg a törvény 30 fokon aluli likörök és konyakok hordókban és korsókban való forgalomba hozatalát és ezáltal a legsúlyosabb anyagi romlásba kergeti az erdélyi és bánági likörgyárosokat,

mert a gyárosok minden egyes kereskedőnek hatalmas mennyiségű üveget kell bizományba adjanak, mely üvegeket legtöbb esetben vissza sem kapják a kereskedőtől és így minden egyes áru eladásnál újabb üveg szükséges.

A törvény 48-ik pontja a 30 fokon felüli párlatokat mint konyakot kezeli és így további 40 lejes adóval sújtja literenként. Az eddigi törvény csak összefokok után fizettette az adót, tekintet nélkül arra, hogy a készítmények literenként milyen szesztartalmuak. Az új törvény a literenként és fokonként való adózást írja elő és így az adónál a legsúlyosabb visszaélésnek is ki vagyunk téve a rosszindulatú pénzügyi közegek részéről.

Sérelemmezzük továbbá, hogyha a természetes borpárlatot hordókban akarjuk forgalombahozni, úgy azt „*rachiu de vin*”-nek kell nevezni, mert amennyiben ugyanez a párlat konyak elnevezés alatt kerülne forgalomba, úgy csak üvegekben szabad forgalomba hozni.

— Sérelemmezzük továbbá, hogyha a illetékes hatóságokat, hogy legalább a Szeszszindikátussal egyenlő elbánásban részesítsen bennünket is és adja meg nekünk is azokat a jogokat, melyet a Szeszszindikátus már régebben élvez, vagyis,

hogy ellenőrizhessük a Szeszszindikátus által ipari célokra kiadott szesznek felhasználási módjait.

Legyen jogunk ellenőrizni a szeszszel dolgozó ipari üzemeket, hogy azok a szeszt ténylegesen arra a célra használják-e fel, amelyre a szindikátus nekik kiszolgáltatta.

Szívesen felállítanók ugyanazon közegeket, amellyel a Szeszszindikátus rendelkezik, hogy ellenőrizhessük a zuglikörgyárakat és ezzel a Szeszszindikátusnak és az államnak is előnyére szolgálhassanak, mert sok esetben feltalálnók a még rejtett feketeszsz üzemeket is. Kérem tehát a közgyűlést az elmondottak keresztülvitelére és támogatására kapcsolja bele propaganda céljainkra úgy a fővárosi, mint a vidéki napi és szaksajtót, hogy érdekeink jogos védelmében ezek is támogassanak és így

a nagy nyilvánosság erejével egyszisztenciális érdekeinket meg tudjuk védeni.

Kérem a közgyűlést a propagandához szükséges anyagi eszközöket bőségszerűen rendelkezésünkre, hogy a harc, amelyet megindítunk akadálytalanul vezethessen ahhoz a ponthoz, amelyet a diadal jegyében az erdélyi és bányászati rum- és likörgyárosok országos szindikátusa céljával kitűzött. Ellenkező esetben a fokozatosan felmerülő nehézségek valósággal áthidalhatatlanná válnak válságba jutott branszunknak.

— Ujabb csapásra készül a kormány az italmérési engedéllyel bíró kereskedőkkel szemben is. Ugyanis beakarja vouni az összes eddig kiadott italmérési engedélyeket és azokat új kategória szerint osztályokra akarja felosztani, ami egyet jelentene azzal, hogy a jövőben a sört áruló kereskedő nem tarthat más szeszszesitelt, míg a szeszszesital kimérésben nem lehet bort vagy sört árulni. Ha ez a javaslat ilyen formában emelkedik törvényerőre, úgy a szeszszital mérők mindnyájan becsukhatják üzemeiket.

Gyárfás Dezső nagyfontosságú javaslatát a közgyűlés teljes egészében magáévá tett és megadta a felhatalmazást olyan intenzív propaganda megindítására, amely a Gyárfás igazgató által elsorolt problémák és egzisztenciális sérelmek megoldását célozza.

Kielégítő szőlőtermés várható a Hegyalján

A példátlanul nagy kánikula után kora őszi hűvös napok következtek és most az emberek figyelme a Hegyalja felé fordul, milyen terméseredmény várható ott? Ma jelentések érkeztek Aradra, amelyek beszámoltak a hegyaljai szőlő állásáról.

Az izzó hőség ártott a szőlőnek és a fürtök kis mértékben fonnyadni kezdtek. A legutóbbi két nap alatt azonban, mióta a hűvös idő és az eső dominál, a szőlőszemek szinte szemmel láthatóan megduzzadtak. Eddig a szőlő rendkívül husosnak ígérkezett, most azonban egyszeriben nedvdussá vált a legtöbb helyen a szőlő. Különösen a koraérik édesek és sok helyen már tiz nap mulva zamatos szőlőt lehet szedni. Érdekes, hogy a hosszantartó hőség és a teljesen elmaradt eső ellenére is kifejlődtek a fürtök és van olyan tőke, amin 40—50 fürt is látható. Általában, ha a továbbiakban nem éri meglepetés a szőlősgazdákat, a tavalyi jégorkán és a rossz termés után az idén főleg Magyarád környékén teljesen kielégítő lesz a szőlőtermés.

Románia is résztvesz a prágai nemzetközi mintavásáron

Mint ismeretes szeptember 25-én nyílik meg a prágai nemzetközi mintavásár. A romániai közgazdasági szervek elhatározták, hogy ezen a mintavásáron részvesznek és különösen annak mezőgazdasági-, petroléum- és fűrészáru osztályában igyekeznek jelentősebb sikert elérni.

A mi isztertanács legutóbbi ülésén elhatározták, hogy a prágai nemzetközi mintavásár megszervezését Argetoianu földművelésügyi miniszterre bizzák, akinek segítségére lesz a mezőgazdasági kamarák országos szövetsége. A mezőgazdák országos szövetsége fogja megépíteni Prágában Románia kiállítási pavillonját. Érdekes lesz az a gyűjtemény, amelyet a dohányjövődéki központ fog kiállítani; mintegy kétszázféle finomabbnál finomabb szivar, cigaretta és dohány kerül kiállításra. A Háziipari szövetség pedig Mária királyné védnöksége alatt nemzeti motívumu szövőtárgyakat állít ki. Egyébként a haltenyésztési központ is résztvesz a mintavásáron.

A mezőgazdasági kamarán kívül résztvesz a mintavásáron a kereskedelmi és iparkamarák szövetsége is, amely feladatának fogja tekinteni, hogy a két ország közt a kereskedelmi kapcsolatok bizonyítékát szolgáltatassa.

Romániából nagyon sokan fognak utazni a prágai nemzetközi mintavásárra. Bukarestben még egy külön kocsit fognak csatolni a bukarest-prágai gyorsvonathoz szeptember 25. és október 2. között, amely idő alatt fog lezajlani a mintavásár.

România va participa la târgul internațional de mostre din Praga

— Târgul de mostre se va deschide la 25 Septembrie —

Sindicatul agricole din România, au hotărât să participe la târgul internațional de mostre din capitala Cehoslovaciei și care se va deschide la 25 Septembrie anul cor. România va expune cu deosebire, produse petrolifere și de lemnărie.

Ultimul consiliu de miniștrii a hotărât ca lucrările pregătitoare pentru participarea României la acest târg internațional de mostre, să fie făcute de ministrul agriculturii, d. Argetoianu, împreună cu concursul Camerelor de Agricultură din țară. Pavilionul de expoziție al României va fi edificat de sindicatul agricol român. Interesantă va fi colecția produselor de tutun din țară, expusă la acest târg, și care va consta din peste două sute de țigări de foi și țigări cu sau fără carton, precum și o mulțime de diferite calități de tutun. Industria casnică pusă sub înaltul patronaj al Reginei Maria, va expune articole de țesătorii cu motive naționale.

În afară de reprezentanții Camerelor de Agricultură vor mai participa și delegații Camerelor de Industrie și Comerț, în a căror sarcină va cădea datoria de a cimenta legăturile comerciale dintre cele două țări.

Până în prezent s'au anunțat foarte mulți dintre aceia cari participă la târgul internațional de mostre din Praga. De aceea, pentru evitarea oricărei aglomerări, direcția c. f. r. a dispus, ca începând cu data de 23 Septembrie și până la 3 Octombrie, data închiderii târgului, la trenul accelerat București—Praga, să fie atașat în fiecare zi un vagon, anume destinat celor cari participă la târgul internațional din capitala Cehoslovaciei.

Ujból elrendelték a csődöt az aradi Egyesült Bank ellen

A temesvári ítélőtábla előreláthatólag megsemmisíti a csődvégzést — Lutai Cornél dr. az új csődtömeggondnok

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” arad-bánsági szerkesztőségétől

A Bánság gazdasági köreiből érthető feltűnést keltett, hogy az aradi törvényszék az elmúlt héten — ezuttal másodszer — újra elrendelte a csődöt az aradi Egyesült Bank ellen. A csőd újraelrendelése egy hetek óta folyó csődattaknak az eredménye, de azok, akik ezt a fordulatot kiforszították, nem számoltak azzal, hogy három ezer betétes összekuporgatott pénzét veszélyeztetik a bank csődbejuttatásával.

Az Aradi Egyesült Bank csődtárgyalása kedden délelőtt zajlott le Pop Jenő dr. elnöklete alatt. A csődbejuttott pénzügyi intézet képviselőiben dr. Vadász Ármánd, dr. Dante Gherman ügyvédek jelentek meg, míg dr. Székely Aladár, Cucine Aurél dr. és dr. Sporea János ügyvédek a csődkerőket képviselték.

A tárgyalás megnyitásakor dr. Székely Aladár bejelentette, hogy Deutsch Jozefin betétes, aki 128 ezer lej követelése biztosítására kérte a csődöt, visszavonta a beadványát.

Deutsch Miksa 250.000 lejjel bíró betétes ügyében a tárgyalást augusztus 18-ra halasztották, míg az általa képviselt harmadik betétes Plesch Margit, aki ugyanesak 250.000 lej követelésért kérte a csőd elrendelését, kéri a tárgyalás elnapolását augusztus 20-ra.

Ezután Cucine Aurél ügyvéd jelentette be, hogy megbízza a „Mircea” jellegű betétes 300.000 lej követelése erejéig kéri a csőd elrendelését.

Ezután dr. Sporea János ügyvéd, aki Csizmás Jakab 100.000 lej betéttel bi-

ró incai esendőrőrmestert, továbbá Nicolae Vilhelm 55.000 lej betéttel bíró incai lakóst képviseli, kérte a csőd elrendelését.

A bejelentések után az intézet jogi képviselői kértek szót. Kifejtették, hogy Deutsch Miksa és Plesch Margit elnapolást kértek.

tehát tárgyalnak a bankkal és remélhető a békés megegyezés; Deutsch Jozefin pedig végleg visszavonta a kérelmét.

Cucine Aurél ügyvéd beadványát nem lehet figyelembevenni, mert a szóbanforgó „Mircea” jellegű betétesnek nincsen meg a jogképessége, miután a törvény szerint csak jogi személy perelhet, a dr. Sporea által képviselt felek ügyében pedig a bank képviselői bemutatták a pénzügyigazgatóság szabályszerű nyugtáját, amely igazolja, hogy a betétet letétbe helyezték.

Miután ilyen körülmények között nincsen ok a csőd elrendelésére, kérték a kérelmek elutasítását.

Az Egyesült Bank ügyvédei betérjesztették még az intézet jelenlegi mérlegét, amelyből kitűnik, hogy a bank fizetőképessége, moratóriumot adó deklarációt sokan aláírták és aktívája pedig jóval felülmúlja azt az összeget, amit a csődöt kérő betétesek követelnek.

Pop Jenő elnök ezután kijelentette, hogy

a bíróság az összes ügyeket összevonja,

majd bevonult a bíróság és Pop Jenő elnök bejelentette, hogy a törvényszék elrendelte a csődöt. Tömeggondnoknak dr. Lutai Cornél, helyettesének pedig dr. Sporea János aradi ügyvédek nevezte ki. A követelések bejelentési határidejét november 7-én állapította meg, míg azok verifikálásának tárgyalását november 10-re tűzte ki, a csődválasztmány megválasztását pedig november 13-án ejtik meg.

Az ítélet indoklásában kifejti, hogy a bemutatott iratokból kétségtelenül megállapítható az Egyesült Bank fizetési képtelensége,

miért is a törvény értelmében el kellett rendelni a csődöt.

A határozat indoklása jogász körökben nagy feltűnést keltett, mert mint emlékeztető, hasonló okok alapján rendelték el a múltkor is a csődöt, amit azonban a Tábla megváltoztatott azzal a megokolással, hogy ha a hitelező nem jelentkezik és nem kéri a csődöt, úgy azt akarata ellenére nem lehet elrendelni. Már pedig jelen esetben nem volt olyan hitelező, aki csődkerésre jogosult volt, tekintve, hogy Csizmás Jakab és Nicolae Vilhelm követelését letétbehelyezték.

Csődöt kértek az aradi Ehrenfeld fűszernagykereskedő cég ellen

Az aradi Ehrenfeld Ignác fűszer- és élelmiszer-cég, mely mint ismeretes beszüntette fizetését, közölte a hitelezőivel aktíváinak és passzíváinak pontos mérleseit a cég. Aktívái: áruban 582'26 lej. Kinnlevőségek 542'573 lej. Összesen 1'104'851 lej. Passzívák: áruhitel 1'334'402 lej, banktárhozás 215'000 lej, váltótárhozás 272'912, összesen 1'872'315 lej.

A cég felajánlott 50 százalékos kiegyezést, azonban több hitelező elzárkózik az ajánlat elől. Így Reiter J. és Társa szatmári cég nyolcezerkilencszázhatvan lej követelése erejéig csődkeréssel fordult az Ehrenfeld fűszernagykereskedő cég ellen. A csődkerés ügyében az aradi bíróság még nem tűzött ki tárgyalást.

Málnási Mária Forrás!

Természetes alkalis sós gyógyvíz. A legjobb nyálkaoldó gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet! Mindenütt kapható.

Kútközelőség Brassó.

Jelentős változásokat idézett elő a szörmevilágpiacon az idei lipcsei szörmeaukcio

A külföldi szörmecegek rezerváltak a romániai kereskedőkkel szemben — Az idei évad szenzációja a 24 karátos arannyal metalizált breitschwarz-kabát 30 ezer lej egy mormota bunda

Európa hatalmas szörmeközpontjában, Lipcsében most fejeződtek be az árufeldolgozások a közelgő szörmeszezonra. Az Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság munkatársa beszélgetést folytatott az idei szezon kialakulásával kapcsolatosan egy ismert kolozsvári szörmekereskedővel, aki személyesen is részt vett az idei lipcsei nagy szörmeaukción. A kereskedők a piac kialakulásáról, valamint az új szezonról a következőket mondták:

— Európa hatalmas szörmeközpontjában Lipcsében — *mondotta informátorunk* — most fejeződtek be az árufedezések, melyek egész Európa, de főképp a balkáni államok szörmepiacait irányítják.

— Érdekes, hogy a legnagyobb vásárlóként maguk a németek jelentek meg mintán fogyasztásuk évről-évre emelkedő tendenciát mutat. Második helyen Svájc következik, majd Franciaország vásárolta a legnagyobb mennyiséget, a Franciáknál azonban észrevehető, hogy a tavalyról igen sok áru maradt eladatlanul és így a francia kereskedők rezerváltabban vásároltak. A francia fogyasztás csökkenésének oka talán a frank multévi fluktuációjában indokolható meg, a valuta stabilizálódásával azonban a francia kereskedők az idén sokkal nagyobb vételkedvővel tesznek bizonyosságot, mint az elmúlt esztendőben.

— A balkáni államok közül Jugoszlávia és Csehszlovákia léptek föl legnagyobb vevőként, míg

a romániai kereskedők csak kisebb mértékben és legszívesebben az olcsóbb szörmekeket vásárolták.

Érdekes tünete a lipcsei szörmekereskedésekkel foglalkozó cégeknek, hogy

Romániával szemben a legnagyobb rezerváltsággal viseltettek.

Kihitelezéseket csak nagyon korlátozott mértékben és csak a régi ismert cégeknek engedélyeznek. Ennek oka elsősorban a moratorium kérés lehetőségére vezethető vissza, de közrejátsszik a gazdasági élet stabilizál-

lansága is, nem kevésbé pedig a gazdaság politikai téren uralkodó bizonytalanság.

A lipcsei piacon még mindig az Oroszországból importált nyersbőrök kerülnek feldolgozott állapotban piacra, mert a többi nyersprémrel foglalkozó északi államok áruikat inkább a londoni piacon igyekeznek elhelyezni. Oroszország még mindig a pár évvel ezelőtt bevezetett cserekereskedelmet folytatja, vagyis

áruikat nem pénzért, hanem csak gépkatrészekért, kémiai termékekért és más nemzeti produktumért hajlandó áruba bocsájtani.

Az orosz prémtenyésztő telepeken mind jobban erősödik az ellenőrzés és így ma már aligha fordul már elő az, hogy az Oroszországból importált áruk hiányosan és megcsontítva kerüljenek forgalomba.

— A legutóbbi mintavásáron a németek egy kémiai preparátumot mutattak be, mely preparátum alkalmas arra, hogy a bőr rugalmasságát és puhaságát megtartsa és konzerválja ezenfelül pedig oly erőssé teszi, akár a fókaprém. Ez a preparátum igen nagy fontossággal bír a breitschwarz és bizámhas szörmek valamint más ehhez hasonló értékes prémek feldolgozásánál, miután a preparátum a prém kidolgozását megkönnyíti és leegyszerűsíti. Bemutattak Lipcsében ezenkívül

egy valódi 24 karátos arannyal metalizált breitschwarz-kabátot, amely gyakorlati értéket nem képvisel,

ellenben alkalmas arra, hogy a kiháló csinesilla prémet kedvelők ezután mint kiváló érdekességet és rendkívüli értéket ezt vásárolják. Egy ilyen metalizált bundának az ára félmillió lejt is meghaladja.

—Lipcsében, ahonnan az egész világ szörmedivatját irányítják, az idei szezonban teljesen mellőzik az imitációk feldolgozását, miután rájöttek arra, hogy bármilyen jólsikerült imitáció is legyen a tél viszontagságait csak nem bírja s így a vevők inkább

az olcsó kommersz, de valódi prémeket vásárolják.

Az imitációkat ezután inkább a szövetkonfekcióknál fogják felhasználni,

de tág tere nyílik az imitációk feldolgozásának az ugynevezett sommerpelz átmeneti kabátoknál, mert ezáltal a világmetropolisokban a szövetkabátok helyét lassanként azilyen imitált prémekből készült, de könnyű és olcsóbb sommerpelzek foglalják majd el. Gazdasági szempontból is érezteti kedvező hatását az új irányzat, mert a gyárak, szűcsök és szörmefestők, akik eddig csak az év bizonyos szakában voltak foglalkoztatva, ezen sommerpelzek készítésével a holtszezonban is munkaalkalomhoz jutnak.

A prémek árai nyersállapotban körülbelül 10 százalékos emelkedést mutatnak,

elkészített állapotban azonban csak

Filiala din Cluj a băncii Hermanstädter Allgemeine Sparkasse din Sibiu și-a început activitatea

Am relatat la vremea sa că, Banca Generală și Cassă de Păstrare din Sibiu — Hermanstädter Allgemeine Sparkassa, a cumpărat edificiul sediului principal a băncii clujene lichidate Közhasznú Takarékpénztár. Imediat după cumpărare, Banca Generală și Cassă de Păstrare din Sibiu a și început transformarea edificiului, pentru a-l menaja propriilor sale scopuri. Lucrările s'au terminat mai zilele trecute, când amintita instituție financiară din Sibiu

a și făcut pașii necesari, pentru înființarea și organizarea sucursalei sale din Cluj.

Pentru piața financiară debilă și secătuită a Clujului, înființarea acestei noi sucursale a băncii săsești cu trecut important și ireproșabil, a făcut o impresie cu adevărat plăcută, sperând ca noua sursă banească să contribuie în mod simțitor la ameliorarea actuali crize.

Centrala din Sibiu, cu conducerea sucursalei Cluj, a însărcinat pe directorul Bergleuter Alfonz, care vreme de 5 ani de zile a fost procuristul Băncii de Agricultură din Cluj. Noul director în declarațiile făcute a ac-

centuat că, îndelungatele experiențe câștigate la Banca de Agricultură, le va

revalorifica într'un chip multumitor,

— Külön érdekessége a divatnak, hogy a rövid troteur kabátok teljesen eltűnnek a piacról, miután a szoknyák megrövidülésével csupán sportcélokra lettek alkalmasak. Különben is a rövid troteurkabátok és a hosszú prémkabátok között minimális árdifferencia van és így a vevők is szívesebben vásárolják a melegebb tartó és alakot kifejező térdigérő kabátokat.

— A téli szezonban különben előreláthatólag a csikó prém mellett a mormota prém fog térhódítani, mert egy hosszú mormotabunda már 30 ezer lejért is kapható.

revalorifica într'un chip multumitor, punându-se în acelaș timp la dispoziția comercianților și industriașilor, pentru a-i ajuta cu capital necesar întreprinderii lor, în aceste vremuri de criză financiară. Ca subdirector al băncii a fost numit August Prall, care mai mulți ani de-a rândul a ocupat postul de secretar al sucursalei clujene Banca Marmorosch & Co. Noua sucursală a Băncii Generale și Cassă de Păstrare, va înființa și o secție de deșize, pentru al cărei permis de funcționare a și făcut la autorități intervențiile necesare, având toată speranța, că cererea să le fie autorizată, astfel ca în timpul cel mai scurt să poată deschide și secția de deșize.

Nehézségbe ütközik a nemzetközi szénkartel összehozása

Európai gazdasági köröket egyre nagyobb mértékben foglalkoztatja a szénprobléma. Mind inkább az a gondolat kezd érvényre jutni, hogy egy nemzetközi megértésnek kell létrejönnie ezen a téren, hogy az összes széntelepekkell bíró államok a közös cél érdekében egyesüljenek és a világ piacon megszüntessék a konkurenciát. Ezen nemzetközi szénkartelbe tartoznának: Németország, Anglia, Lengyelország, Franciaország, Csehszlovákia, Belgium, Hollandia és Jugoszlávia.

A tulajdonképpeni akadályok leküzdése a három szénproduktumokban leggazdagabb államtól, Németországtól, Angliától és Lengyelországtól függ. Az angol szénipar ugyanis újabb szubvenció-igéretet folytatán tovább harca készülődik és nem is gondol arra, hogy konkurrenciával megértést keressen.

A lengyel szénipar pedig az utóbbi három esztendőben exportját 50 perccenttel emelte s most államilag fogják szabályozni az exportot, ami indirekt szubvencióval egyet jelent. Tehát nemesak Angliában, hanem Lengyelországban is további harcra sarkallják és államilag erősítik a szénipart.

Ilyen körülmények folytán bármennyire is kívánatos volna a nemzetközi szénipar egyesülése és a konkurencia letörése, a fenti okokból a közel jövőben nem igen remélhető.

FABRICA DE SIFON

»SALON«

SZIKVIZGYÁR

ARAD, PIATA CATEDRALEI (TÖKÖLY-TÉR) No. 14.
TELEFON: 430

Beji numai

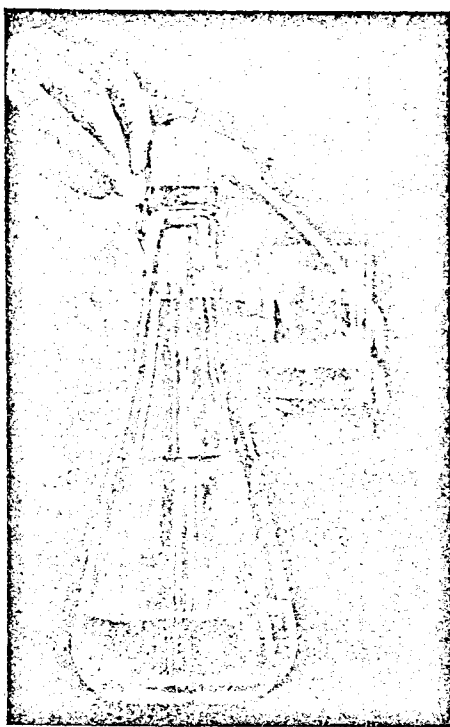
Sifon „Salon“

căci aceasla se distribuște în sticle universal patentate, igienice, curățite la fiecare ocazie dinnăuntru și din afară.

Csak

„Salon“ Szikvizet

igyunk, mert ez világszabaddalmazott, higienikus, kívül-belül állandóan tisztított kengyelzárás palackokban kerül forgalomba!

Bilanțul industriei din Ardeal pe primul semestru al anului 1928

Decadența și stagnarea celor mai importante ramuri industriale
— Soluționarea problemelor economice din România — Prin politica agricolă spre industrializarea

Primul semestru al anului industrial și comercial 1928. Intreprinderi mari și mici, fabrici și bănci și-au încheiat bilanțul. Un bilanț întunecat și trist, care desvăluie lucruri de o gravitate excepțională. Suntem în plin regres și cu un pas în groapa falimentului inevitabil al vieții noastre economice. Nici o îmbunătățire nu s'a realizat, față de ultimul bilanț economic al anului trecut. Din contră

el nu înregistrează decât deficite: situația în general e înspăimântătoare.

O mulțime de ramuri industriale sunt în completă decadență. Astfel industria lemnului, industria spirtului, industria morăritului și industria minei. Altele stagnează. Acestea sunt: industria ceramică, industria chimică, industria textilă, industria berei, industria alimentară și industria pielăriei în genere. Doar o mică parte a ramurilor industriale de metalurgică, de textile specifice (marfa ordinară pentru clasele de jos, tricotaje), și unele articole ale industriei chimice ce au caracter de monopol (soda caustică), înregistrează o oarecare îmbunătățire față de bilanțul ultimului an.

Judecând această situație a producției industriale după importanța națională a diferitelor categorii de industrii, găsim că

prima jumătate a anului 1928 din punct de vedere al producției industriale se prezintă în plină depresiune economică.

Și ceace este și mai trist, aceasta depresiune economică se manifestă nu numai pe terenul industrial, ci și pe acela al producției agricole și a creșterii vitelor.

Cauzele depresiunii economice.

Ne-am adresat exponenților economiei din orașul nostru, pentru a cere lămuriri cu privire la prăpăstioasa depresiune economică, ce bântuie în România. După explicațiile bine întemeiate și sintetizate ale specialiștilor vieții noastre economice,

cauzele acestei depresiuni trebuie căutate în două direcții.

Și anume: o parte a lor în efectele fenomenelor economice mondiale, și parte în concepția economică a cercurilor conducătoare, cari țin în mâna lor directivele economiei naționale.

Prin producție agricolă la industrialism

În ce privește fenomenele economice demne de toată atențiunea noastră,

trebuie să fie înainte de toate acerbă străduință de după războiu și mai cu seamă din timpul actual a țarilor cu caracter industrial, de a-și spori cât se poate de mult producția agricolă.

Astfel Germania, Cehoslovacia, Italia, Austria, fac o politică economică agrară. Fiecare caută a-și îndestula consumația cât mai mult posibil din producția indigenă. Și pentru a stimula această producție agricolă, au inaugurat pentru produsele lor agri-

cole, o politică vamală protecționistă.

De pe urma acestei tendințe a statelor industriale, de-a îndestula trebuințele alimentare ale populației lor, pe cât se poate din producția agricolă indigenă,

va tinde către o raționalizare și industrializare cât mai perfectă, producția devenind mai ieftină ca ori unde.

În fața acestor stări de lucruri, însăși statele agricole, cari alimentau mai înainte cu produsele lor statele industriale, vor trebui să tragă consecințele noulor împrejurări. Și aceste consecințe vor trebui trase în două direcțiuni. În primul rând

vor trebui să adopte și ele nouile metode de-a produce ieftin, în tot cazul mai ieftin decât statele pe a căror piețe voesc să-și desfășoare produsele,

pentru a putea concura. Și în al doilea rând, dacă nu vor putea concura și vor fi siliti în consecință a-și reduce producția agricolă la volumul necesității lor interne, vor trebui să caute posibilități de plasare a muncitorilor agricoli ajunși fără lucru, în producția industrială indigenă.

Problemele economice din România și soluționarea lor

Examinând situația economică a României, din perspectiva acestor fenomene economice ale țării vecine și a celor cu cari țara noastră a avut relațiuni comerciale importante,

ne găsim în fața unor probleme economice existențiale pentru țara noastră,

dela a căror soluționare norocoasă depinde nu numai viitorul ei economic, dar și cel politic.

Aceste probleme sunt în tot cazul de așa natură, încât ele nu mai pot fi soluționate în cadrele orientărilor economice de până acum, ale unei țări agricole, și nici după concepțiile economice și etice dominante în viața ei publică de astăzi.

Ca să ne dăm bine seama de nouile orientări ale politicii noastre economice, nu trebuie să scăpăm din vedere faptul că țările industriale consumatoare din apus, unicele către cari se poate îndrepta exportul plusului nostru de produse agricole, sunt și vor fi mai accesibile exportărilor de acest fel, din țările situate în imediata lor vecinătate (Ungaria, Iugoslavia, Polonia), producătoare și ele de însemnate plusuri de produse agricole; ba

chiar și exportățiunile din țările

americane, cari toate sunt în situația de-a produce mai ieftin, decât țara noastră,

fiind mai bine organizate în acest scop și mai bogate în capital și alte mijloace de producție. Va trebui deci să ne pregătim pentru o grea luptă de concurență, pentru care de altfel nu suntem destul de pregătiți și pe care, pe lângă concepțiile economice și etice actuale din țara noastră, o vom pierde cu siguranță.

Când toate statele din jurul nostru ne-o iau înainte și se organizează economicște mai bine decât noi, cu mijloace de comunicație mai prompte și mai puțin costisitoare, cu capital mai abundent și mai ieftin, cu instalațiuni

Ce măsuri trebuie luate pentru ameliorarea situației economice

Pentru o imediată ameliorare a actualelor situații economice este nevoie de următoarele măsuri, cari trebuie puse fără întârziere în aplicare:

a) O politică vamală protecționistă numai pentru industriile, ale căror condițiuni naturale de existență și de înflorire se găsesc în țară.

b) Exportul liber al produselor gata și degrevarea lui de formalitățile administrative și de orice taxe și impozite cari influențează capacitatea de concurență.

c) Degrevarea în genere a producției industriale de toate impozitele cari nu lovesc venitul rezultate în exploatare.

de producție mai moderne și mai perfecte, cum vom putea noi, cei rămași în urmă, să le mai ajungem și să luăm cu ele lupta pe teren economic?

După cum vedem

situația noastră economică sub raportul producției agricole și industriale viitoare se prezintă destul de alarmantă,

și problemele de ordin economic și administrativ, ce ni-se pun, sunt destul de grave pentru a concentra atențiunea tuturor bărbaților noștri de stat, asupra măsurilor practice și efective ce trebuie luate la timp pentru prevenirea crizelor de tot felul de cari suntem amenințați.

De aceea

România are nevoie în primul rând de o atmosferă cât mai liberă pe terenul activității economice productive,

înlăturându-se toate piedecile legislative și administrative, cari stau în calea desfășurării nestânjenite a acestei activități.

d) Încetarea nenumăratelor vexațiuni oficiale, cari au la baza lor alte considerațiuni, decât cele stricte legale și cari pornesc de multe ori din scopuri ilicite și de rea credință.

Numai aplicând de urgență aceste bine studiate măsuri, situația precară a economiei noastre naționale va putea fi salvată. De aceea corectivele de mai sus să fie luate cât mai în grabă în considerare, de către factorii competenți, împiedcând prin ele asanarea și pe mai departe a vieții economice din țara românească.

V. D.

Az új luxus- és termelési adó bevezetésével sulyos sérelem ért két nagy erdélyi pezsgőgyárat

Amikor a regáti egyéni érdek közelebb fekszik az illetőknek, mint az erdélyi gyár érdekeit

Erdélyben két nagy pezsgőgyár van: a Palugyai és az Andrányi-féle. Mindkettő aradi telepekkal dolgozik. Románia területén négy gyár: a regáti Capsa, Clico, Mott és Rhein gyárak. E két utóbbinál a legeslegmagasabb köröknek is jelentős érdekeltségei vannak.

Mindezideig a pezsgő utáni luxus- és termelési adót utólag fizették, mégpedig az eladási árba való felvétel útján. Ez az eljárás természetes is volt, mert hiszen

a pezsgő eladása, mely ma amugy is gyenge lábon áll, nagyon labilis kilátásokkal kecsegtet.

Már most egy előre való investáció olyan megterhelhetést jelentene a gyáraknak, melyet el sem birnának.

Éppen ez okból szinte megdöbbentőleg hatott egy a legutóbbi napokban Aradra érkezett miniszteri rendelet.

Ez a rendelet nem jelent sem többet, sem kevesebbet, minthogy

a luxus- és termelési adót, üvegenként cca 37 lejt az erdélyi gyáraknak előre kell fizetni.

Hogy mit jelent ez a tőkeinvestáció a bizományi rendszerrel dolgozó erdélyi pezsgőgyáraknak, azt mondanunk sem kell. A már így is jelentékeny deficittel dolgozó gyárak menthetetlenül összeroppannak a miniszteri rendelet következtében.

Ezt a miniszteri rendeletet egészen bizonyosan a „kitünő összeköttetésekkel” rendelkező Mott és Rhein gyárak eszközölték ki. Nem merjük hinni sem, hogy a legfelsőbb érdekesség tudna az illegális konkurenciáról, de mivel országszerte közismert tény, hogy magas személyiségek vannak érdekelve a vállalkozásban, mindenki készséggel sietett engedelmességni a konzern jó összeköttetésekkel rendelkező direktorainak.

„CARMEN“
FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA

Ajánlja női luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOC“

Csehszlovákia helyes gazdaságpolitikája folytán biztos uton halad a konszolidáció felé

A csehszlovák Nemzeti Bank egymillió koronáig szabaddá tette a devizaforgalmat — Két és fél százalékkal esett a drágasági index — A fapiac helyzete

A Romániával szomszédos Csehszlovákia az Európaszerte megnyilvánuló gazdasági krízis ellenére is rohamosan fejlődik és a csehszlovák kormány racionális gazdaságpolitikája folytán feltartóztathatatlanul halad a gazdasági konszolidáció felé. Tagadhatatlan, hogy Csehszlovákiában számos ipari és kereskedelmi ágazat küzd nehézséggel, amelyek elhárítására a kormány esetről-esetre a legszélesebbkörű intézkedéseket fogantatja.

A csehszlovákiai gazdasági élet elmultheti helyzetéről, valamint a gazdasági piacon megnyilvánult mozgalmakról az alábbiakban számolunk be:

A csehszlovák nemzeti bank tanácsa legutóbbi ülésén egymillió koronáig szabaddá tette a devizaforgalmat. A nagyfontosságú határozat előzménye az, hogy

a pénzügyminiszter lemondása következtében általános volt az aggodalom, hogy a devizaforgalom teljes szabaddáttele késni fog.

A nemzeti bank tanácsa ezért határozta el, hogy saját hatáskörében olyan intézkedéseket léptet életbe, amelyek a devizaforgalom teljes szabaddátételének felelnek meg. A devizaforgalom megkönnyítésének lényege nemesak abban nyilvánul meg, hogy az eddigi határt majdnem általánosan egymillió koronáig emelték föl, hanem főleg abban, hogy

a devizatranszaksiót korlátlan mértékben a nemzeti bank engedélye nélkül lehet végezni.

Egymillió összegig két eset kivételével valamennyi devizatranszaksió szabaddá van téve, az egymillió összeg felüli esetekben a bankok klienseitől csak formális okokból kérnek nyilatkozatot, hogy a tranzakciót milyen célra hajtják végre. A negyedik szakaszban a csehszlovák korona külföldre való eladását, külföldön való deviza-eladás csehszlovák korona ellenében, továbbá a prágai értéktőzsdén deviza eladását Kc ellenében

az eddigi 50.000, illetőleg 100.000 Kc helyett most már 250.000 Kc-ig engedik meg.

Az ötödik szakaszt úgy változtatták meg, hogy a devizakereskedelempre jogosított bankok

az eddigi 50.000 Kc-s határ helyett egymillió koronás összegig szabadon utalhatnak a külföldre idegen valutát,

ehhez külön engedélyre nincs szükség.

A hatodik szakaszban az első bekezdést változtatták meg, amely a külföldi idegen valutájú fizetéseket rendezi. Az eddigi 250.000 koronás határt egymillióra emelték föl. A hetedik szakasz első és második bekezdése, valamint a nyolcadik szakasz teljesen elesnek. A tizedik szakaszban olyan intézkedés kerül bele, hogy

a külföldi fizetőszközök utalása egymillió összeg erejéig szabaddá van téve.

Az egymillió összeg felül is utalhatnak a bankok külföldi fizetősz-

köz a nemzeti bank engedélye nélkül a kliens kötelező nyilatkozata ellenében a fizetés céljáról.

Az új rendelet ezenfelül valamennyi eddigi alacsonyabb utalási határt egymillióra emelt föl.

Olcsobbak lettek az állati eredetű élelmicikkek

A csehszlovákiai nagykereskedelmi index a statisztikai hivatal megállapítása szerint 0.6 százalékos visszafejlődést mutat.

Az élelmicikkek 1.1 százalékkal olcsóbbodtak, míg az ipari gyártmányok csak gyöngye 0.1 százalékos visszafejlődést mutatnak.

A háborúelőtti alapon számított indexszám júliusban (zárlatban júniusban) a következő: általános index 979 (987), élelmicikkek 922 (936), ipari cikkek és gyártmányok 1042 (1042).

Legnagyobb az olcsóbbodás — 2.6 százalékos — az állati eredetű élelmicikkeknél. A vaj 15.9, a borjúhús 13 százalékkal olcsóbbodott. A tojás 3.6,

A szlovenszkói fapiac helyzete

Ámbár a faüzlet a nyári szezon alatt esendesebb lett, a szlovenszkói fűrészgyárak mégis jól vannak foglalkoztatva.

A szlovák vágottfa-ajánlat normális. A gömbfát főleg kisebb csoportokban helyezik el, nagy részben belföldön, míg az exportüzlet Németország felé még kívánni valót hagy hátra.

Az árak általában stabilak.

Az utolsó szlovenszkói gömbfa-árverésnél részben jelentős feszültség mutatkozik a legolcsóbb és a legdrágább ajánlat között. Bármire is vezethető ez vissza, közvetlenül az új bevásárlási periódus előtt árváltozásoknak nincs helye. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy

a csehszlovák fűrészgyáraknak vágott fában a jövő évben a belföldi piacon kisebb keretek közé kell szorítkozniuk

és ezzel már előre is számolniuk kell. Ezzel szemben a német piacot, amit ez évben elvesztettek, vissza kell nyerniük. Míután az internacionális verseny következtében a német piacon azon árak mérvadók, amelyeket

a csehszlovákiai fűrészgyárak ez év őszén fognak megállapítani,

amiért is a következő bevásárlásoknál kettős elővigyázat szükséges.

Vágott áruban Szlovenszkón változatlan az ajánlat. Ezzel szemben sok panasz hallható amiatt, hogy a cégekhez nem folynak be pontosan a vételárak. Ez nemesak a hazai, hanem

a német és magyar cégekkel kötött üzletekre is áll.

A csehországi cégek még mindig arány

a belföldi sertésszár 3.6 százalékkal olcsóbbodott. Viszont a marhahús 3.6, a sertéshús pedig 3.3 százalékkal drágult. A sonka drágulása 1.3, a külföldi sertésszár pedig 1.4 százaléknak felel meg. A növényi eredetű élelmicikkek közül az árpa 11.8, a zab 2.2, a buza 2.—,

a rozs 0.6 százalékkal, a buzaliszt pedig 2.6 százalékkal olcsóbbodott.

A külföldi buzaliszt ezzel szemben csak 1.3 százalékkal olcsóbbodott. A burgonya viszont 13.9, a tengeri pedig 3.6 százalékkal drágult.

A nyerscukor 5.6 százalékkal olcsóbbodott.

Legyengültek már a takarmánycikkek is: a széna 7.5, a szalma 2.2 százalékkal. A len 4.5, a maláta pedig 0.7 százalékkal drágult. A fémek mind olcsóbbodtak, egyedül a réz ára maradt változatlan. Ezzel szemben

a textilnyersanyagok és félkészítmények július elején drágulást mutatnak, a gyapot 8.2, a juta 3.6, a nyersselyem 1.2 százalékkal drágult.

A nyersbőr 4.6, a eszertt bőr 5.3 százalékkal olcsóbbodott. A lenolaj ára 1.7 százalékkal fejlődött vissza, a fujt üveg viszont 5.2 százalékkal drágult.

1927 júliusához viszonyítva az élelmicikkek 0.7 százalékkal olcsóbbodtak,

az ipari gyártmányok pedig 2.3 százalékkal drágultak.

lag magas árakat fizetnek, ácsolt szarufűrt, aminek következtében Ausztriából a történelmi országokba való szállítás megnövekedett. Asztalosáruban a prágai piac a lengyel ajánlatokat részesíti előnyben. A lombfa-piacon nincs változás.

Kedvező a csehszlovák fizetési mérleg

Az állami statisztikai hivatal 1927. évre becsüléssel összeállította a fizetési mérleget és azt nyilvánosságra hozta. A múlt évi mérleggel szemben a következő karakterisztikus változások észlelhetők:

1. Erősebb import következtében a kereskedelmi aktivitása csekélyebb. A tiszta árukereskedelmi mérleg 2197 millió korona aktivitumot mutat ki az 1926. évi 2580 millióval szemben. Ámbár az export erősen emelkedett,

az aktívum élelmiszerek és kész áruk nagyobb mennyiségű behozatala következtében hanyatlott.

2. A kereskedelmi szolgálatok és teljesítmények kieserítésére vonatkozólag az 1927-es esztendő jelentős eredményt mutat fel, amennyiben ezen saldó 1927-ben első esetben jár aktív mérleggel.

A múlt évben ugyanis 67 millió aktívát, míg az azelőtti évben 254 millió passzívát mutatott ki a saldó.

Ennek oka főleg az állandóan emelkedő vasuti forgalomnak köszönhető úgy az idegenforgalom, mint pedig az áruszállítások következtében. Így a statisztikai kimutatás szerint az idegenforgalomból származó bevéte-

lek a múlt évben 560 millióról 710 millió koronára emelkedtek.

3. Az összes európai fizetési mérlegekben egyformán fontos tételt képeznek a kivándorlók pénzátutalásai. Ez

a múlt esztendőben 445 millióról 545 millióra emelkedett.

Ezzel szemben kivándorlóknak 12 millió koronát küldtek ki Csehszlovákiából. Örökség, hozomány formájában 60 millió korona került a múlt évben Csehszlovákiából külföldre.

4. Ami a tőke bevételeket illeti, ugy ezen a téren még mindég jelentősen passzív eredményt mutat ki a statisztika. A múlt évben még mindig 723 millióval többet fizettek ki a külföldnek, mint amennyit kaptak. Ezen passzívából az értékpapírok kuponjai 90 millió koronát képeznek. A külföld így még mindig több csehszlovák értéknek áll birtokában, mint a csehek külföldi értékben. Megjegyzésre méltó azonban, hogy a bevételek ezen a címen 66 millióról 108 millióra emelkedtek.

5. Csehszlovákia

azt a hajlandóságot mutatja, hogy a külföldi tőkétől függetlenül akarja magát,

sőt tőkét akar exportálni. A külföldi tartozások téren javulás állott be a múlt esztendőben. A külföldi államtartozások 111 millióra süllyedtek.

Az ipar és a bankok külföldi tartozásainál 108 millió hosszabb lejáratu tartozások keletkeztek, de ezzel szemben a rövid lejáratu hitel 156 millióval csökkent. Az össztartozás tehát némileg kevesbedett.

A tőkevándorlás csoportjában jelentős szerepet játszik az értéktőzsdén.

A múlt esztendőben 2280 milliót tesz ki a külföldön vásárolt értékek összege, míg csehország csak 1820 millió korona értéket adott el. Mindebből látható, hogy általában a tartozások lassanként csökkennek és az értékek repatriálódnak.

Egészében az állami statisztikai hivatal fizetési mérlege kedvező és feltétlen egészséges képet fest, mert a standard marad, ami tulajdonképpen mértékadó. A külföldi tőkevonatkozásokban egyensúlyozott, sőt tőkét ad a külföldnek.

Hotarârile consiliului Tehnic superior

Consiliul tehnic superior a hotârît următoarele în ultima sa şedinţă:

A aprobat proiectul pentru repararea săilei cinematografului din comuna Târgul-Secuies, proprietatea comunei, făcând numai unele observaţiuni în ce priveşte alcătuirea formelor acoperişului. Valoarea lucrării: 744 mii 744.40 lei.

A fost aprobat proiectul pentru reconstrucţia străzii Regele Ferdinand din comuna Rovine, judeţul Arad, cu observarea ca terasamentele ce se execută să fie bătute cu mai sau cilindrate. Valoarea lucrării: 1.530.082 lei.

Proiectul pentru transformarea localului primăriei şi construcţia locuinţei notarului din comuna Vorieşul (Arad) a fost înapoiat spre a fi completat cu unele piese şi revăzut pe baza observaţiilor consemnate în jurnalul consiliului.

Nu a fost aprobat proiectul pentru consolidarea sau refacerea culeelor de beton şi montarea tablierului metalic al podului de peste râul Arieş (Bais de Arieş), cerându-se întocmirea unui proiect definitiv, bine justificat din toate punctele de vedere.

DIANA sósorsesz, vezérképviselő „GEA“ KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIŞOARA.

Hosszu harcok után elmarad a szatmári vasuti palota építése

Uj árlejtést hirdet a vasut az építkezésekre, hogy a szatmári ipar is résztvehessen a pályázaton — Jövőre négy palotát épített a CFR. Szatmáron

Amióta a vasuti inspekciónak Nagyváradra való áthelyezését erőszakkal napirendre tűzték volt, azóta állandóan fölbukkan ennek az egészségtelen ötletnek egy-egy mellékhatása. A szatmári vasuti inspekciónak éberége megakadályozta, hogy az inspekciónak magasabb tisztviselői részére szánt vasuti palotát ne építtesse föl Nagyváradon a vasut akkor, amikor az inspekciónkat már elhelyezték onnan Szatmárra. Az történt ugyanis, hogy abban az átmeneti néhány hónapban, mikor a vasuti inspekciónkat Nagyváradon voltak,

a Cassa Muncii árlejtést hirdetett kétemeletes palota építésére, amelyben az inspekciónkat főtisztviselőinek adtak volna lakást.

Az árlejtésnek volt is eredménye, de mire lejárt a pályázati határidő, akkorára már visszahelyezték az inspekciónkat Szatmárra. Nagyváradon

ennek dacára megtartották az árlejtést és elfogadták egyik aradi cég ajánlatát,

amely szerint tizmillió költséggel hajlandó fölépíteni Nagyváradon a vasuti palotát.

A szatmári inspekción sem nézte azonban tétlenül, hogy az inspekciónkat tisztviselőinek szánt épületet Nagyvárad kapja, hanem Borzea Simon főmérnök, az építkezési osztály főnöke elutazott az inspekciónkat fölterjesztésével Bukarestbe és fővilágosította a vasut vezérigazgatóságát, hogy

a vasuti palotát nem lehet Nagyváradon fölépíteni

amikor az inspekciónkat, amelyek hivatalnokainak a palota készül, már rég Szatmáron vannak.

A vezérigazgatóság maga is átlátta ennek az igazságát és Borzea főmérnök közbenjárásának meg is lett az eredménye. A bukaresti vezérigazgatóság úgy rendelkezett, hogy

a CFR-nek ezt a palotáját ne Nagyváradon, hanem Szatmáron építsék föl.

Az igazgatóság rendelkezése folytán még májusban meg kellett volna kezdeni ennek a kétemeletes vasuti palotának építését a Római (Kossuth) kert mellett, a Princz-gyárral szemben.

Ekkor megindult az akció bizonyos szatmári körök részéről az inspekciónkat áthelyezése ellen és ha nem is lett eredménye az akciónak, annyi mégis történt, hogy

a szatmári vasuti palota építése megakadt, mielőtt megkezdték volna.

Mikor aztán véglegesen eldőlt, hogy Szatmáron maradnak az inspekciónkat, akkor már késő is lett volna hozzákezdeni az építkezéshez, tekintve, hogy ekkor már a vállalkozó is visszalépett.

A vasuti palota építésére beadott pályázatok közül ugyanis egy aradi cég ajánlatát fogadta el az igazgatóság, de a többhetes huza-vóna után az építkezési vállalkozó megmondolta magát. Az ajánlat ugyanis

a palotának Nagyváradon való fölépítésére szólott és a vállalkozó csak úgy hajlandó Szatmáron fölépíteni a palotát, ha az ajánlati összeget 25 százalékkal fölemeli a vasut.

Ez az emelés mintegy harmaattól milliót tenne ki, amit a vasut igazgatósága nem adott meg és így a vállalkozó visszalépett.

Theodorescu vezérigazgató, aki a napokban járt Szatmáron, behatóan tárgyalt az inspekciónkat illetékes tisztviselőivel erről a kérdésről és kijelentette az államvasut vezérigazgatója, hogy

a szatmári vasuti palota építésére új árlejtést fognak hirdetni, hogy a szatmári iparosoknak is alkalmuk legyen pályázni a tizmillió építkezés elnyerésére.

Mivel pedig az ilyen árlejtés szabályszerű megtartása hosszabb időt igényel és ennek lefolytatása után már nem marad idő az idén az építkezések elkészítésére, közölte a vasut vezérigazgatósága, hogy jövőre marad a szatmári vasuti palota építése.

Azt is közölte Theodorescu vezérigazgató, hogy a halmii vasuti állomásépületnek, valamint a szatmári és halmii pályaudvarokra tervezett és kislakásokból álló két palotának a fölépítését is jövőre kellett halasztani, mert a CFR költségvetésében szereplő összeget erre az évre már kimerítették.

Megnyugtatta azonban Theodorescu vezérigazgató a szatmári illetékes köröket, hogy a jövő év folyamán mind a négy új épületet elkészíteti a vasut. A legelsőben a halmii állomásépületet és a szatmári vasuti palotát építik meg mintegy 25—30 millió költséggel, de a kistisztviselőknél is építenek itt is, Halmiban is egy-egy palotát.

Olvassa a

„Lemnul“-t

Trafic direct de colete mesagerii româno-elvețian

Administrația căilor ferate face cunoscut că stațiunile Arad, Brașov, București, Cernăuți, Chișinău, Cluj, Constanța port, Craiova, Galați, Iași, Oradea-Mare, Ploești și Timișoara au început să primească pentru expedierea în traficul român elvețian, cu trenurile de călători, colete — mărfuri

în greutate de la 6 la 100 kilograme coletul, putându-se preda liniilor colete cu un singur buletin de expedițiune.

Inregistrarea coletelor mesagerii se va face pe baza unui buletin, care se completează de către predător.

Stațiunile elvețiene cari expediază asemenea colete pentru stațiunile c. f. r. menționate mai sus sunt:

Basel S. B. B., Bern Hbf. Daros Dorf. Davos Platz, Geneva-Cornavin, Interlaken Bf., Klosters, Lausanne gare, Luzern, St. Moritz Sohnes Tarasp Zurich Hbf. și Zuoz.

S'a convenit că stațiunile căilor ferate române să perceapă taxele în lei, iar cele elvețiene în franci elvețieni.

Pe fiecare colet de mesagerie

trebuie să se scrie, cu litere latine, adresa exactă a destinatarului,

deasemenea stațiunea de predare și destinațiune, precum și data predării. Toate coletele mesagerii vor purta o etichetă cu mențiunea „trafic direct“.

Calea ferată este obligată să stabilească în stațiunea de predare, greutatea coletelor, având dreptul să verifice conținutul lor.

Taxele se vor plăti la expediere — neadmițându-se deburse și ram-burse.

Taxele accesorii survenite în timpul transportului precum și taxele încasate în minus la expediere se vor încasa de la destinatar.

Obiectele, cari prin natura lor au nevoie de un ambalaj special, dacă sunt rău sau insuficient ambalate pot fi refuzate de calea ferată,

admițându-se numai dacă organele cfr. cred, că pot fi transportate,

— în care caz primitorul trebuie să recunoască aceasta printr-o declarație făcută pe foaia de expedițiune.

În afară de taxele de transport propriu zis, se vor mai percepe pentru fiecare înregistrare următoarele taxe accesorii:

0.20 fr. elvețieni în favorul căilor ferate austriace pentru îndeplinirea formalităților administrative.

0.30 fr. elvețieni în favorul căilor ferate ungare ca taxă de manipulație vamală.

Situația economică în Cehoslovacia

În ultima lună se poate observa pe piața monetară cehoslovacă un important surplus de numerar, deși cererile sunt mereu considerabile.

Situația industriei zahărului este favorabilă,

ceceace a avut ca urmare că această industrie a început să achite datoriile bancare. De asemenea s'a întors pe piața monetară însemnate sume din industria clădirilor.

În sfârșit se așteaptă și un flux al capitalului în urma lichidării noiei recolte.

S'a dezvoltat cursul hârtiilor de valoare în sensul că tendința de labire din ultimile luni a dat loc în prezent la o perioadă de liniște relativă.

În ce privește mișcarea depunerilor la instituțiile bancare, se observă o consumație puternică, în special ca o consecință a construcțiilor de case.

Indexul prețurilor en gros a scăzut în Iulie cu 8 puncte și cel al prețurilor en detail a crescut cu 15.

Șomajul a fost în Mai de 36.000, în Iunie de 32.000, iar în Iulie de 28.000. Parcul cehoslovac de vagoane a ajuns la un număr de 498.520, adică 3 la sută mai mult decât în Iunie 1927. Numărul insolvenților a scăzut considerabil față de cel din anul trecut.

În producțiunea industrială cehoslovacă nu se observă schimbări însemnate.

Se lucrează cu intensitate în industria siderurgică și a clădirilor. În unele ramuri ale industriei textile se observă o oarecare reducere a producției în mod temporar.

A crescut producția fierului, oțelului precum și extragerea de cărbuni.

Producția generală industrială din primele 6 luni 1928 este mult mai mare decât cea din aceeași perioadă a anului precedent. Afluxul nouilor comenzi continuă și se observă o creștere a consumației de huilă și lignită.

Comerțul extern cehoslovac din Iulie c. prezintă un activ de 237 mil. cor., rulementul comercial continuând să fie ridicat.

Importul de materii prime a crescut în Iulie de la 730 la 744 mil.

Indexul exportului a crescut în Iulie de la 115 la 126. Dintre furnizările pentru străinătate în ultimul timp prezintă importanță și un export de mitraliere pentru armata turcească.

În mod fundamental a crescut exportul cehoslovac în Bulgaria, care de la locul al 10-lea a trecut la locul al 4-lea. Recolta cehoslovacă de cereale se prezintă mai bună decât mijlocie.

Elegans, olcsó és tartós

Vas- és Rézbutort

szállít a

Timișoarai Vas- és Rézbutorgyár

Timișoara, III. Piața Bisericeii (Templomtér) No. 2.

Noul regim al debitelor R.M.S.

Direcția generală a R. M. S. ne informează că regimul debitelor speciale este următorul:

Pentru actualii debitanți

1. Actualii debitanți instalați în gherete de metal sau de lemn au dreptul să funcționeze și mai departe în aceste gherete.

2. În caz de mutare li se menține dreptul distanței de minimum 50 metri, în orașele: București, Ploiești, Brăila, Galați, Iași, Cernăuți, Chișinău, Craiova, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Arad, și Timișoara (pentru piețele și străzile frecventate), iar în celelalte orașe 100 metri, ea și în trecut și după următoarele norme:

a) Cei cari funcționează în prezent în localuri de zid nu se vor putea muta decât tot în localuri de zid;

b) Cei ce au gherete de fier se vor putea muta tot în gherete de fier sau în localuri de zid, deci nu și în gherete de lemn;

c) Cei ce au gherete de lemn nu se vor mai putea muta în gherete de lemn, ci în gherete de fier sau în localuri de zid;

d) În general localurile de zid în cari se vor muta, trebuie să fie o încăpere dintr'o clădire, iar nu ghereta de zid.

Pentru noii Debitanți

1. Nu se admit înființări de noi debite decât numai în localuri de zid, iar localul trebuie să fie la distanță de cel puțin 100 metri de debitele speciale existente, indiferent de orașele în cari urmează a se înființa.

Senzációs ujitásokat vezetett be az aradi Salon-szikvizgyár a szódavizgyártás terén

Az aradi gyárvállalat kizárólagossági joggal országosan megkezdi az új találmány terjesztését

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” Arad-bánsági szerkesztőségétől

Az elmúlt napokban, a tikkasztó kánikula ellenére is váratlanul esett Aradon a szódavíz ára. Különösen feltűnést keltett ez a hirtelen áresés azért, mert a nyári kánikulában legfeljebb az árak emelkedését várhatta volna a közönség.

A váratlan áresésnek rövidesen megadta a magyarázatát az, hogy új szikvizgyár létesült Aradon, amely a modern technika eszközeivel fogott neki az aradi piac elhódításának. Az új gyár Salon név alatt létesült és

gyártmányával már egy korszakalkotó előrehaladást tett a romániai szikvizgyártásban.

A „forradalmi” ujitás a szódavíz palack technikai konstrukciójában rejlik. A Salon-gyár palackjai ugyanis porcellán fejjel vannak ellátva és a kevésbé higiénikus fémalkatrészeket jóformán teljesen kiküszöbölték.

Az ujonnan forgalomba hozott szódavíz palackok Hecht és Schubert konstruktörök szabadalmát képezik s az

új találmány kizárólagos romániai képviselőjét az aradi Szalon-gyár szerezte meg.

Aszabadalomról egyébként az egyik nagy külföldi egyetem közegészségügyi tanácsosa az alábbi oklevelet állította ki:

A Szalon szikvizgyár által a mai napon bírálat alá bocsátott Hecht

2. Prin derogare dela dispozițiunea de mai sus, celor cari au căpătat autorizații pentru construcții de gherete de metal (nu de lemn), conform normelor din trecut și au început să execute lucrarea înainte de 11 Mai a. c., data încheierii consiliului de administrație al Regiei No. 623 1928, referitoare la nouile condițiuni pentru înființări de debite, li se vor da autorizațiuni de funcționare.

Prin local de zid, atât în caz de mutare, conform normelor de mai sus, cât și în caz de înființare de noi debite, trebuie să se înțeleagă, fie un local de zid (prăvălie) separat, fie chiar o porțiune dintr'o prăvălie mai mare, care însă să fie separată complet până în tavan de restul prăvăliei cu un zid de cărămidă sau scagliolă, cu intrare directă din stradă și în așa fel separată și amenajată ca consumatorii să fie serviți în interiorul localului.

Acest regim a fost aprobat de consiliul de administrație al regiei și nu aduce nici o schimbare condițiilor de debite ordinare și rurale, prevăzute în încheierea consiliului de administrație No. 687 din 30 Iunie 1925, și anume:

a) Debite ordinare față de debitele speciale să aibă distanța de 100 metri;

b) Debite ordinare și rurale între ele necondiționate de distanță, cele rurale însă un debit la 200 suflete.

Și la aceste debite urmează să se aplice condițiunea de local de zid prevăzută pentru debite speciale.

és Schubert szabadalmát képező teljesen új rendszerű szikviz palack előnyei a közegészségügyi szempontokból igen sok kifogás alá eső régi rendszerű szikviz palackokkal szemben a következők:

1. A syphonfej

az emeltyűs zár következtében könnyen és minden rongálás nélkül levehető

lehajtása után teljesen hozzáférhetővé teszi a palack belsejét és így az alaposan megtisztítható.

2. A palack kupos alakjánál fogva nincs meg az a szöglet törés, mely

más palackok nyaki részénél található s ami azok tisztítását megnehezíti.

3. A palackban levő csövet csak gummigyűrű tartja a helyén, ellenében a régi palackokban található fémgűrűvel.

4. A syphonfej a nikkelből való rugos szelep kivételével porcellánból készült, s így a szikviz csak a szelepnél érintkezik kis felületű olyan fémmel, melyből az egészségre káros anyagokat nem oldhat ki.

Vélemény: A bemutatott szikviz palackokat

egészségügyi szempontból teljesen kifogástalannak találjuk és azoknak használatát feltétlenül ajánljuk.

annál is inkább, mert a jelenlegi szikviz palackok a gyáros legjobb akarata mellett sem moshatók s így különböző betegségek terjesztői lehetnek, a Hechst-Schubert rendszerű szikviz palackok az előbb kifejtettek alapján könnyen moshatók, a közönség a palackok belsejéhez észrevétlenül nem férhet, mert azok drottal leköltött és plombával ellátott kengyelzárrel kerülnek forgalomba.

Azonban mindezen jótulajdonosságokon kívül, még egy praktikus előnye is van az új szabadalomnak. A Salon-gyár

egy teljesen új és modern szisztémájú speciális géppel állítja elő a szódavizet,

s a szifonnak vízzel lőténő összekeverése egyenletesen és mérsékelt adagolással történik. Ezenkívül pedig három törzrön keresztül tisztítják meg úgy a vizet, mint a szénsavat, mielőtt a komprimálásra kerülne a sor.

A Salon szikvizgyár produktumainak elterjedését tehát az is nagy mértékben fokozta, hogy a gyár

dacára a hatalmas investícióknak és a konjunktura

Apel pentru semnare de acțiuni

În baza hotărârii Adunării Generale Ordinare din 11 Martie 1928 și în urma aprobării No. 44104/1928 a Ministerului de Industrie și Comerț, consiliul nostru de administrație a hotărât în ședința sa din 30 Iulie 1928, sporirea capitalului social al instituției noastre:

dela 30,000.000.— la 50,000.000 lei.

prin emisiunea a 33.334 buc. acțiuni a lei 600.— valoare nominală în următoarele condițiuni:

1) Cursul de emisiune al acțiunilor noi, este de lei 600.— bucata.

2) Din acestea 33.334 bucăți de acțiuni, oferim 30.000 buc. acționarilor, astfel că, pentru ficcare 5 acțiuni vechi, acționarul are dreptul a semna 3 acțiuni noi, la cursul notat în punctul 1) de lei 600.—

3) Termenul de semnare este: dela 15 august 1928, până la 31 August 1928, inclusiv.

4) Contravaloarea acțiunilor este plătită integral la semnare, iar noi vom bonifica dela ziua plății până la 31 Decembrie 1928 o dobândă de 10%.

5) Acțiunile noi vor fi prevăzute cu cupoane pentru anul 1929 și dau drept la vot în toate adunările generale ordinare și extraordinare, în cursul anului 1929.

6) Pentru acțiunile subscrise vom elibera la semnare adeverințe provizorii cari se pot schimba mai târziu în acțiuni definitive.

7) Din emisiunea celor 33.334 bucăți acțiuni, utilizăm 3.334 buc. pentru schimbarea acțiunilor Băncii Populare din Timișoara S. p. A. și Institutului de Credit și Economii din Timișoara-Fabric S. A.

8) Consiliul nostru de Administrație este autorizat a plasa acțiunile rămase nesemnate de acționari, însă în nici un caz sub cursul de emisiune.

Prima Cassa de Pastrare din Timișoara

felkinálkozó alkalmának, nem élt vissza a helyzettel

sőt még az eddig forgalmazott áron alul dobja piacra gyártmányait.

A tetszelős, asztali vizesüvegek mintájára készült új szódavíz üveg tehát megjelent a piacon, a Salon-gyár azonban nem elégszik meg Arad meghódításával, hanem

korszakalkotó találmányát országosan fogja terjeszteni.

Az országos vezér épvisellettel is az aradi Salon gyártelep van megbízva. Háromféle üveget hoz forgalomba a Salon szikvizgyár: 1/4, 1/2 és 1/10 tartalmu palackokat.

A gyár Rosenberg Farkas, Jakab Jenő és Fodor Domokos tulajdonát képezi és az aradi cégjegyzői hivatal „Salon, Fabrica de Sifon” cég alatt, az aradi Piața Catedralei 14. számú székhellyel jejezte be a vállalatot. Az üzemvezetést Jakab Jenő tulajdonos igazgató látja el. Az óriási forgalom lebonyolítására egy hatalmas Opel teherautó szolgál. Az érdekes szabadalom országos terjesztése elé nagy érdeklődéssel tekint a szakközönség.

Részvényjegyzést felhívás

Igazgatóságunk a f. é. július 30-án megtartott ülésében a f. é. március 11-én megtartott rendes közgyűlés határozata és az Ipari és Kereskedelemügyi Minisztérium 44104/928. számú engedélye alapján intézetünk részvénytökéjét

30,000.000.— leiről 50,000.000.— leire.

leendő felemelését és e célból 33.334 darab egyenként 600.— lei névértékű részvény kibocsátását határozta el az alábbi feltételek mellett:

1) Az új részvények darabonként 600.— leies árfolyamon kerülnek kibocsátásra.

2) A fent kitüntetett 33.334 drb részvényből 30.000 darabot aláírásra az eddigi részvényeseknek ajánlunk fel oly formán, hogy minden részvényes 5 darab régi részvény alapján 3 darab új részvényt jegyvezhet az 1) pontban említett 600.— lei kibocsátási árfolyam mellett.

3) Jegyzési határidő: 1928. évi augusztus 15-től 1928. évi augusztus 31-éig bezárólag.

4) A részvények ellenértéke a jegyzés alkalmával egy összegben azonnal fizetendő le. A lefizetett összeg után a lefizetés napjától 1928. évi december 31-éig a részvényeseknek 10% kamatot térítünk.

5) Az új részvények 1929. évi szelvényvel lesznek ellátva, de már az 1929 év folyamán megtartandó rendes és rendkívüli közgyűléseken szavazati joggal bírnak.

6) A jegyzett részvényekről a jegyzés alkalmával egyelőre ideiglenes elismervényeket szolgáltatunk ki, amely elismervények egy későbbi időpontban lesznek végleges részvényekre kicserélve.

7) A kibocsátásra kerülő 33.334 darab részvényből 3.334 darab részvényt a Temesvár Józsefvárosi Népbank R. T. és a Temesvár Gyárvárosi Takarékos és Hitelegylet R. T. részvényeinek becszerelésére fogunk fordítani.

8) Az igazgatóság felhatalmazást nyert, hogy a részvényesek által nem veit részvénytöredéket saját hatáskörében, de nem a kibocsátási áránál olcsóbban, elhelyezhesse.

Temesvári Első Takarékpénztár

Hétmillió lejes kölcsön ügyében folytat tárgyalásokat Temesvár városi tanácsa

A város a kölcsön biztosítékául vagyonát köti le — A temesvári konzulokat is bevonták a kölcsönakcióba

Az erdélyi városok, tekintve, hogy államtól nem igen kaphatnak kölcsönt, különböző utakon igyekeznek forgótőkéhez jutni. Temesvár városának is régi terve már, hogy nagyobbarányú külföldi kölcsönt vegyen fel. A kölcsön megvalósítása szorosan összefügg a stabilizációval. Mindaddig,

amíg az államnak a külföldi kölcsön segítségével a stabilizációt végre nem hajtotta, a városok sem gondolhatnak arra, hogy külföldi hiteleket igénybe vegyenek.

Abban a tényben, hogy Temesvár már most kezdi meg a külföldi városi kölcsön útjának egyengetését, a stabilizáció mielőbbi bekövetkezését várhatjuk. Ugylátszik a város olyan értéksülések birtokában van, amelyek

a külföldi kölcsön megkötését és a stabilizációt a közeli jövő biztos tényének mondják,

legalább is arra vall a város feltünő érdeklődése a külföldi tőke iránt. Georgevici Lucian dr. főpolgármester ugyanis magához kérte a temesvári konzulátusok vezetőit, hogy velük a

kölcsön ügyében előzetes tárgyalásokat folytasson és átadja nekik a város memorandumát, amelyben

a kölcsön biztosításának módokat ismertetik.

A konzulátusok vezetői közül többen ninesenek itthon, úgy hogy a memorandumot a konzulok helyettesei vették át.

Georgevici Lucian dr. kijelentette, hogy

Temesvár város legalább is hét-százmillió lejnyi kölcsönt kíván felvenni attól az idegen állambeli pénzesoporttól, amely azt az összeget a legelőnyösebb feltételek mellett folyósítja.

Egyelőre még találgatni se lehet, hogy a Temesvárott konzulátus útján képviselt államok melyike nyújtja a legjobb feltételeket.

A város a kölcsön biztosításául vagyonát köti le, amely telkekből, több mint negyven lakóházból áll, de szükség esetén biztosítékként szerepelhetnek a nagyjövendelmű városi vállalatok is.

Firma de fier Tedeschi din Timișoara se va transforma cu un capital social de 3 milioane lei, in Societate pe Acțiuni

După cât se știe, firma de fier Tedeschi din Timișoara, de câteva luni încoace duce o serie de tratative cu creditorii săi, pentru ca aceștia să primească o cotă de satisfacere de 50 de procente a creanțelor. Tratatивele îndelungate au fost încununate cu rezultat, întrucât creditorii fi mei au acceptat oferta cotei de satisfacere de 50 de procente a creanțelor.

Deoarece firma amintită ajungând la o definitivă înțelegere cu

creditorii săi, a trecut peșle partea considerabilă a g-euțărilor, s'a transformat cu un capital social de 3 milioane în societate pe acțiuni. Astfel că pe viitor, firma de fier Tedeschi, va funcționa pe Piața Timișorii ca societate pe acțiuni. Partea cea mai însemnată a acțiunilor acestei noi societăți pe acțiuni, vor fi achiziționate de grupul financiar „Concentra” din Me-diaș.

Veszedeleses tűz az aradi Reich B. Károly-féle kötélgyárban

Veszedeleses tűz pusztított hélfőn, július 30-án Aradon. Az aradi Mosoczy-telepen lévő Reich B. Károly-féle kötélgyár este 6 óra felé kigyulladt. A tűzoltók nagy apparátussal vonultak ki a tűzveszedelem színhelyére, azonban munkájukat gátolva az a körülmény, hogy a Mosoczy-telep nincs csatornázva s így a vizet meglehetősen messziről kellett hordani a tűz oltására.

Megfeszített munka után azonban sikerült este tíz órára lokalizálni a tüzet. A kedden megtartott tűzvizsgálat megállapította, hogy a tüzet rövidzárlat, eselleg a meleg folytán bekövetkezett öngyulladás idézte elő. A kár biztosítás folytán majdnem teljes összegben megtérül.

Arverést hirdmény

Közírré tételik, hogy átvételben és fizetésben késedelmes adósok terhére és veszélyére K. T. 306. paragrafus alapján árverésre bocsájtnak királyi közjegyző közbenjölle mellett folyó hó 15-én d. u. 4 órakor hivatalos helyiségünkben Oradea, Str. Micu Fil pescu 1-3. szám alatt 115 drb. gyorsfűző félgép, 25 drb. gyorsfűző komplett, 4 drb. hamutartó, 12 kg. csőrözsa sárgaréz, 57 kg. sifonalkatrész, 2 drb. téglaprés, 1 drb. fűzőgép, 1 drb. öntőgép, 1 drb. pressziózus gép, 87 drb. félkész fűzőedény vilanyalkairész, 3 drb. faszénlűzhely, 11 drb. kirakatváz fából, 5 drb. ablakráma nagy, 7 drb. ajtó (különléle), 74 drb. a lakzsalu vegyes, 14 négyzetméter különböző parkett, 4 kg. sárgaréz lemez, 65 kg. sárgaréz hulladék, 80 drb. sinösszekötő, 836 k. különböző vasárúk, 3 drb. optikai műszer.

Kikiáltási ár 120.000 lei, bánatpénz 10 százalék, vételi illeték, forgalmiadó és árverési költségek a vevőt terhelik.

Ezen árúk részletekben és kikiáltási áron alul is elfognak adadni. Az eladó semmilyen felelősséget nem vállal.

Az árverésre bocsájttandó árúk megtekinthetőek hivatalos helyiségünkben, a hivatalos órák alatt. Oradea, 1928. augusztus 7-én.

Antrepozitul Granaria S. A.

Informațiuni

Comercianții R. Molnár și I. Weisz din Oradea au înființat o nouă întreprindere comercială cu sediul în Oradea. Întreprindere se va ocupa cu comerțul și exportul de lemne. Firma este înregistrată la tribunalul din Oradea sub numele de Molnár Rezső.

Majtinszky Mano comerciant de lemne din Timișoara, a preluat depozitul de lemne en detail a firmei Eisler și Grishaber din Timișoara, Str. Telegrafului 4. Depozitul preluat a fost înregistrat în registrele firmelor pe numele Majtinszky Mano.

— La cererea Băncii Populare S. A. din Arad în ziua de 26 Septembrie a. c. se va ține licitație publică asupra imobiului lui Hotoran Teodor și soț. din Simnudu de jos. Prețul de strigare este de lei 280.000.

HIREK

Majtinszky Manó temesvári takereskedő átvette az Eisler és Grishaber temesvári cég Távirdauca 4. szám alatt levő detail tűzfatelepét. Az átvett telepet Majtinszky Manó saját neve alatt cégjegyeztette.

— NEGYVENÖTMILLIÓS TÜZKÁR BUKARESTBEN. A Colentina-malom pusztulása után tegnap kigyulladt Bukarestben a Moara Noauă, volt Zahender és Halberstadt-malom. A tűzvész a telepen borbalmas pusztításokat okozott. A kár meghaladja a 45 millió lejt.

Molnár Rezső és Weisz Ignác nagyváradi fakereskedők társas alapon új fakereskedelmi vállalatot alapítottak. Az új vállalatot Molnár Rezső néven cégjegyezték a nagyváradi törvényszéken. Az új vállalat foglalkozik a fakereskedelem minden ágával és intenzív mértékben a faexporttal.

— Tűzveszedelem az aradi termésben. Az országsszerle pusztító természüzeknek Aradon is folytatása akadt. Vasárnap ugyanis kigyulladt a város határában felhalmozott és cséplésre váró termés. A tüzel csak hosszas munka után tudta lokalizálni a vízhiánnyal küzdő tűzoltóság. Szerencsére a szell ellenkező irányból fujt s így mindössze két szalmakazal égelt le. Azonban a szél, mely a külváros házai felé hajtotta a szikrákat és zsarátnokokat, komoly veszélyel fenyegette a várost. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a tüzet a cséplőgép kipattanó szikrái okozták.

— Aradon megdrágul a hus. Az aradi ármximáló bizottság aprobálja a husiparosok azirányu kérelmét, hogy a hus árak emelését keresztülvihessék. Ilyen formán Aradon megdrágul a hus.

Bergleuter Alfonz igazgatója, Prall Gusztáv helyettes igazgatója a Nagyszebeni Általános Takarékpénztár kolozsvári fiókjának Az új fiókinizet nemsokára devizaosztályát is megnyitja

Annak idején beszámoltunk arról, hogy Hermanstädter Allgemeine Sparkassa-Nagyszebeni Általános Takarékpénztár megvásárolta a felszámolt Közhasznu Takarékpénztár kolozsvári székházát. A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár a megvétel után azonnal hozzálátott az épület átalakításához, hogy azt a maga céljaira használhatóvá tegye. A munkálatok a napokban befejeződtek és a szebeni pénzüintézet hozzákezdett a kolozsvári fiók beszerzéséhez. Igen kellemes és a kolozsvári nyomott pénzpiacra kedvező hatást gyakorolt a hosszú és kifogástalan multra visszatekintő százsz pénzüintézet kolozsvári térhódítása és minden fél arra mutat, hogy a piacon uralkodó nyomasztó pénzhiányt az új pénzüintézet kihelyezéseivel enyhíteni fogja.

A nagyszebeni központ a kolozsvári fiók vezetésével Bergleuter Alfonz igazgatót bizta meg, ki öt évig a kolozsvári Mezőgazdasági Bank központjának volt cégvezetője. Az új igazgató munkatársunknak adott nyilatkozatában leszögezte, hogy a Mezőgazdasági Banknál szerzett tapasztalatait értékesíteni fogja új pontján

és elsősorban azon lesz, hogy a kereskedelem és ipar arra alkalmas és megfelelő reprezentánsainak tőkés szükségletét a lehetőség szerint kielégítse. A bank helyettes igazgatója Prall Gusztáv lett, aki a Banca Marmorosch & Co. kolozsvári fiókjának volt hosszú ideig titkára. Az új fiókinizet devizaüzletekre is be fog rendezkedni és az errevonatkozó engedélyt az illetékes hatóságoktól már meg is kérték és minden reményük meg van, hogy kérésük kedvező elintéztést nyer. A kérés elintéztése után a közeljövöben már a bank deviza osztályát is megnyithatják.

PARKETTA

száraz, legjobb minőségben, legolcsóbban

Intreprindere Aradana pentru Industria lemnului

CZEIBER, ROANIS & C-nál ARADON.

Parkettát lerakással együtt is vállalunk. — Telefon számok: 187, 504.

BEREA

AZ

„URSUS” este excelentă sör a legjobb

Falimente de Stat

de EMIL BORDA doctor în drept, știința de stat și științe economice.
Licențiat în științele comerciale și industriale a Berlin.

II.

Cauzele și evitarea falimentelor de stat.

Cauzele materiale a falimentelor de stat sunt aproape identice cu a celor particulare; noțiunea plasamentelor sau împrumuturilor rentabile față de cele nerentabile de război nu este absolută, căci o investițiune de C. F. poate aproape tot așa de ușor eșua, ca o întreprindere războinică. Elementul principal însă la stat este cel moral adică pedanteria cu care conducătorii unui stat privesc obligamentul de replătirea datoriilor contractante sau mai nou așa numita concepție de onestitate financiară. La aceasta se mai adaugă elementul voinței de replătire sau îndeplinire a îndatoririlor, așa l'am schițat mai sus.

Evitarea falimentului prin sporirea impozitelor de obicei nu este executabilă, căci însăși amenințarea falimentului implică ducerea la extrem a capacității contribuabililor. Nici măsurile de economie luate sub amenințarea falimentului nu sunt de obicei eficiente pentru evitarea acestora. Ar mai urma vânzarea averii statului, a salinelor, minelor, căilor ferate, cesionarea de teritorii din colonii și altele, însă oricare Guvern va prefera declararea falimentului, decât luarea as-torfel de măsuri. Calcularea limitei capacității de contribuție fiscală a populației unei țări până de prezent este iluzorie. Deasemenea nici limita până la care se poate îndatora un stat pentru a mai putea face față obligațiilor ce și-a asumat se rezumă la indicațiuni procentuale arbitrare, socotite la venitul anual total al statului.

Moralitatea demandă, ca orice stat atunci când vede apropierea falimentului său să își anunțe creditorii încercând concordate. În practică însă cu greu se vor putea înregistra asemenea cazuri. Și strângerea întregului aparat de contribuție și perceperea veniturilor dela contribuabili nu este de desaprobat, atunci când promite reușită și va contribui mult la sporirea încrederii creditorilor în stat. O lege falimentară internațională a statelor nu există, și nici nu s'a propus nici când crearea unei asemenea legi.

Stabilirea începutului unui faliment de stat în practică nu va fi ușoară. Istoria falimentelor publice dovedește însă cu prisosință, că amânarea unui faliment inevitabil are aproape totdeauna urmări catastrofale. Falimentul de stat nu este propriu numai anumitor forme de stat sau guvernământ.

Urmările și liquidarea falimentelor de stat.

În primul rând se resimt urmările unui faliment în dezechilibrarea întregii vieți economice. Nedreptatea, care li se aduce unor cetățeni, creditorii ai statului, se manifestă în desavantajarea acestora față de ceilalți; așa că păgubiții la rândul lor nu pot face față obligațiilor lor personale, falimentului public îi urmează o serie de falimente private, reducerea consumului, surplus de producție, lipsa de lucru etc. Urmează demoralizarea populației, dragostea de economie se transformă în furie de risipă, atunci când banul nu mai prezintă nici o valoare și nu ga-

rautează nimic pentru mâine, din ceace promite azi. Efectele unui faliment se deosebesc însă fundamental atunci când împrumuturile au fost luate din străinătate, față de cele luate dela cetățenii proprii. În cazul dintâi falimentul pentru cetățenii proprii nu prezintă decât avantajii, se eliberează de o evotă considerabilă de contribuții, ceace are de urmare mărirea consumației, sporirea producției și înflorirea economică chiar și în raportul cu străinătatea. Cum însă azi aproape toate împrumuturile sunt împrumuturi mixte plasate atât în țară, cât și în străinătate, falimentele de stat au o importanță internațională și se manifestă în interior cu răscoale și revoluții și în exterior cu amenințări de război și inmixtiunea statelor străine în chestiuni interne ale statului falit.

Finalizarea sau lichidarea falimentului se prezintă sub 4 forme tipice:

- 1) declararea nulității absolute (reputație) totală;
- 2) restituire ulterioară,
- 3) învoială cu creditorii referitor la felul de concordarea intereselor (compoziție);
- 4) recunoașterea legală a unei depreciere monetare intervenită (devalvație).

Morala și chiar legea demandă, ca un faliment particular după ce ajunge iarăși la o situație materială, să achite pe creditorii săi, în falimentele publice nu numai că nu există această concepție, dar urmarea ei ar duce la noi nedreptăți atunci când în urma unui faliment, dar mai ales în vederea acestuia toți creditorii statului vor încerca a se libera de titlurile ce posed, înstreinându-le pentru prețuri derizorii sau chiar cu nimica, astfel că o eventuală despăgubire ulterioară nu ar putea aduce despăgubirea celor păgubiți. De altcum nici istoria finanțelor publice nu arată decât cazuri de tot rare de intențiune de bonificarea daunelor după restaurarea statului falit.

Chestiunea influenței falimentului asupra creditului ulterior a unui stat nu poate fi unitar soluționată, este o chestiune pur individuală. Istoria demonstrează cazuri unde un stat

falit secole în urma falimentului, cu greu a putut obține noi credite; iar în alte cazuri statul imediat după faliment obține credite noi, chiar fără asprirea condițiilor, astfel că se refăce imediat reputația și creditul statului. La tot cazul elementul moral al respectivului stat va juca un rol important și buna organizație în colaborare cu ordinea în stat va refăce ușor creditul lui. Este chiar un moment psihologic frequent și în falimente private, că creditorii mai bucură acordă credite noi după falimentul cuiva, decât în timpul înainte de faliment, când însă se știe că luptă cu dificultăți financiare.

Tratarea falimentelor în științele de stat și financiare.

O chestiune aproape nestudiată în știința financiară este aceea, dacă este de preferat acoperirea cheltuelilor extraordinare ale statului prin impozite sau pe cale de împrumuturi. Deasemenea dacă statul trebuie și cum anume să se libereze de datoriile contractate.

Teoreticienii sec. al XVIII. din Germania au fost adversari pronunțați ai împrumuturilor de stat, cari pe atunci propriu zis erau numai împrumuturile principilor, și nu serveau decât pentru satisfacerea vreunei dorințe personale a principelui și pe cari acesta nu le achita, iar urmașii lui nu le recunoșteau.

Mirabeau la 1760 privește împrumuturile sub prisma tristă a timpurilor sale ca un instrument periculos la care își iau refugiul statele atâta timp, până ce succumbă sarcinii lor.

Păreră similară are și Quesnay care așteaptă salvarea statului de faliment prin așa numite impozite pentru amortizarea datoriilor. Prin acestea crede că acoperirea datoriilor legale ale statului este posibilă și statul poate face față îndatoririlor sale având în vedere și tontinele și retele viagere, cari se sfârșesc dela sine. Acoperirea cheltuelilor excepționale în concepția lui se efectuează din impozite de nevoie excepționale (Notsteuer) în cazuri de tot excepționale însă admite și el împrumuturile. El este de altcum un pronunțat adversar al cămătarilor și speculanților din timpul său.

Adam Schmidt privește cu mult scepticism împrumuturile de stat și le consideră periculoase mai ales pentru înclinarea ușoară a statului de a-și câștiga pe aceasta cale lesni-

cioasă mijloacele necesare, și a trece pe această cale în esces. Împrumuturile nu le vede cu ochi buni, ele în concepția lui îndeamnă statul la cheltueli escesive. Din istorie conde, că toate statele cari au contractat noi și noi împrumuturi au fost duse la rulină. El cere acoperirea cheltuelilor excepționale și de război din escedentele bugetare dintre cheltueli și încasări realizate prin economie. Numai în subsidiar admite refugiul la împrumuturi, cari însă să fie contractate cu cetățenii proprii și numai în cazuri de război, când populația este slăbită și economia națională ar avea de suferit pe urma unui împrumut în țară, admite împreună cu Quesnay împrumuturi externe.

Numai opiniuni sporadice, ca a lui Pinto, Büsch ș. a sunt de părere contrară indicând Anglia ca un exemplu tipic a înfloririi prin împrumuturi chiar inproductive la aparență.

Ricardo este pronunțat adversar al împrumuturilor cari nu pot educa un stat la economie, ei îl duc la risipă și dezastru. Toate cheltuelile, chiar și cele extraordinare crede că se pot acoperi prin impozite. În concepția lui numai un stat liber de datorii poate prospera.

Maltus este primul care spre deosebire de cei precedenți face deosebire între împrumuturi extraordinare și împrumuturi economice obișnuite, cărora le atribuie o mare importanță economică atâta timp până nu sunt duse la esces.

Păreră lui Zaharie v. Lingenthal este cu totul aparte și neobișnuită. El în fond nu vede nici o deosebire între împrumuturi și contribuții sub formă de impozit. Ambele sunt date statului întru interesul comun, urmând ca una să fie eventual replătită. Concepția lui despre datoriile publice este foarte laxă și merge așa departe încât citând un text din dreptul moaic conform căruia împrumutul acordat de un izraelit celuiălalt se anulează din 50 în 50 de ani; îi recunoaște statului dreptul de-a declara faliment nevăzând în insolvența statului nimic imoral.

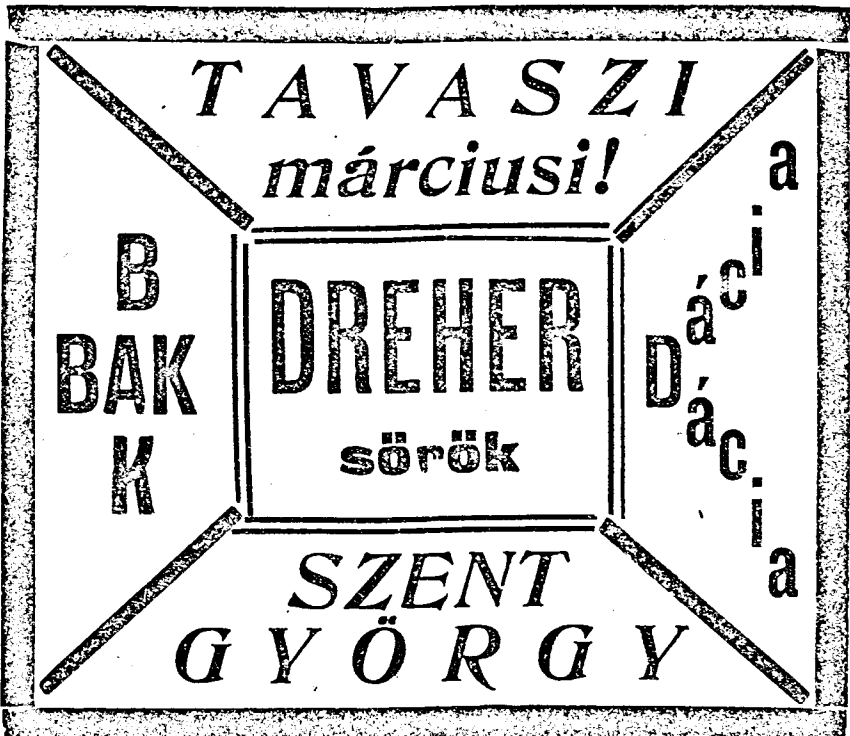
Mill pe la 1848 distinge între împrumuturi periculoase și relativ nepericuloase. Recunoaște în unele cazuri chiar utilitatea împrumuturilor, este însă pronunțat adversar al împrumuturilor de război, cari sunt inproductive, prea frecvente și sporesc dobânzile urcându-se chiar. Falimentul de stat îl consideră absolut imoral și o înșelăciune ordinară, căreia în caz de lipsă îi preferă confiscarea bunurilor bisericesti și a fundațiilor. În emiterea de bancnote fără acoperire vede „un fel de tâlhărie“.

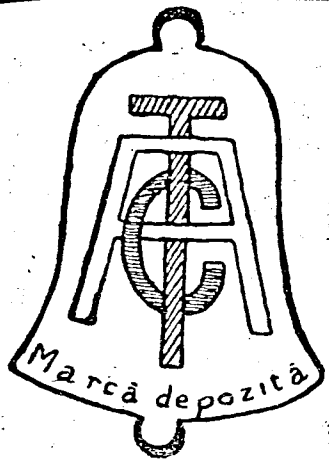
Idealul economiștilor clasici nu s'a putut ajunge, adică existența statelor fără datorii, ei în practica finanțelor publice s'a dezvoltat sistemul rentelor vecinice, prin care fapt posibilitatea falimentelor este mai mare, decât bănuiau clasicii.

Este uimitor că marele financiar Lorenz v. Stein nu se ocupă de falimentele de stat.

Leroy-Beaulieu, marele economist francez la 1877, enunță că statul nu are decât o îndatorire morală de replătirea datoriilor, și nu cunoaște îndatoriri legale de această natură statului. — Nu poate fi vorba de o incassabilitate a creanțelor față de stat fiind că acesta este suveran și nu poate fi dus înaintea altei judecăți.

(Va urma.)

Cu această marcă este prevăzută fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrică

„TACĂMUL” din CLUJ.

•••••

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii „TACĂMUL” fabrică de argintării, Cluj, Str. N. Iorga N. 11/A. — Telefon: 4-82. Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár
Részvénytársaság

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Címlapon cm²-ként Lei 20'—

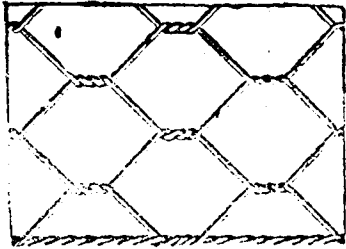
Szöveg között cm²-

ként — — Lei 15'—

Többi hirdetési ol-

dalon — — Lei 10'—

Egy garmond sor Lei 80'—

Többször csavart

**horganyozott
sodronykerítés**

négyféle luckbőségben, különböző drótvastagságban szállít bármilyen mennyiségben, valamint tűskészítményekkel, sodrony- és rézbitorokat, sodrony-ágybetéteket legolcsóbb árban

Pásztori és Hettmann

Erdély legnagyobb vas- és rézbutorgyára BRĂȘOV. Gyár: Hátsó-u. 66. Telefon: 481. Raktár: Kórház-u. 32. Telefon: 48 2

Olvassa a
Keleti Ujság-ot

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A. Első Romániai Elektromosgyár Rt. Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1. (Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányú szerelési és
magasfeszültségű anyagok. Mü-

szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dina-

mobürstenfabrik. Motorok!

Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgőnycim: RELAIS

Kolozsvári Kereskedelmi Bank Rt.

Unió-utca 1. sz.

Alapítva: 1885.

Fiókok: Mocs, Mezőörményes, Nagysárm is. Szilágycseh, Zilah

Kölcsönöket folyósít olcsó kamattal mellett első helyi bekebelezésre. — Betéteket legelőnyösebben kamatoztatja! és azokat mindig felmondás nélkül fizeti vissza!

Átutalásokat jutányosan és gyorsan eszközöl.

„MIRA” légyfogó

minőségben legjobb, árban legolcsóbb.

Kérjen árajánlatot

Herczeg Géza vegyészeti gyártól, Cluj.

„VICTORIA”

PRIMA FABRICĂ ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI ȘIRETURI
ELSŐ ERDÉLYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORARUGYÁR

Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce:

șireturi pentru ghețe, trese, șireturi de lama gofrate, șușușuri și diferite articole de pasmanterie de prima calitate

Gyárt:

mindennemű cipőfűzőt, lámaszegőt, sujtást, tressel borítást és különböző speciális paszományárut elsőrangú kivitelben

••••• 1 Telegram: Pasmanteria Victoria 1 •••••

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. — •••

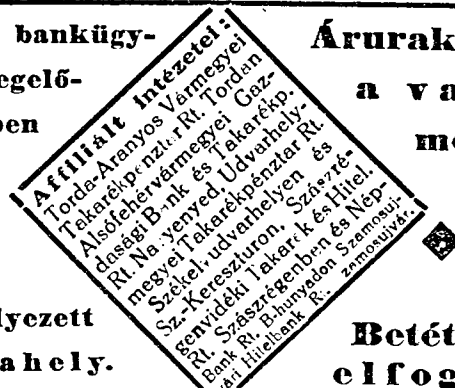
Saját tőké 85 millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.

Áruraktárai a vasút mellett

Engedélyezett devizahely.

Betéteket elfogad!

„Ardealul Economic

Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat.

Redacția și Administrația:

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

{ **CLUJ, Strada Minerva 7. Telefon: 4-44.**

Director și răspunzător: Igazgató és felelős szerk.:

{ **TRAIAN CHIRILĂ**

Abonamente — Előfizetési árak:

in țară un an 1000, jumătate an 600 lei

belföldön egész évre pt. străinătate: 1500 lei.

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm² } 20 lei

Címlapon l. old. cm²-ként } 20 lei

In text } 15 lei

Szövegoldal } 15 lei

Un sir garmond } 80 lei

Egy garmond sor } 80 lei

SPITZ Testvérek

gabona és termény nagy-
kereskedők

ARAD

Bul. Regina Maria No. 9.
(uj Neumann ház)

Telefon 719.

Vásárol és elad minden-
nemű gabonát, terményt,
magvakat, szénát. Első-
rendű malomképvisel-
etek.

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCĂ, COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.

Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Olvassa a

Lemnul-t

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapesten

a legkellemesebb otthont nyújtja a legelőnyösebb felételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel **PARK** Nagyszállóda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból.

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Producerea lemnului
Industria lemnului
Comertul lemnului

Despre toate fazele pieței Vă
informează precis și la timp

A fatermelés
A faipar
A faterkedelem

minden fázisáról pontosan és
részletesen számol be a

„LEMNUL” „HOLZZZEITUNG”

singura revistă forestieră bilunară
din Ardeal care apare în românește,
nemjeste și ungurește. Toate
evenimentele forestiere interne
și externe, situația pieței,
articole scrise de cei mai de
seamnă specialiști, informațiuni
etc. etc.

Revista fiind răspândită, rezul-
tatul anunțurilor este sigur.

Redacția și administrația:

Erdély egyetlen román, német
és magyar nyelven kéthetenként
megjelenő szaklapja. A külföld
és belföld összes szakmai ese-
menyeiről, piaci helyzetéről és
friss, szakemberek által írt cik-
kekben és riportokban tájékoz-
tatja olvasó táborát.

A lap elterjedtsége biztosítja a
hirdetések eredményét.

szervezőség és kiadóhivatal

Cluj, Str. Minerva 7. Telefon: 4-44.

Banca „**TRANSSYLVANIA**” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale:

CLUJ-KOLOZSVÁR.

Alapított: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

Sucursale—Fiókiintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Di-rau-
sitró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csikszere-
da, Sănmartin-Ciuc—Csikszentmárton, Târgul-Secuiesc—Kézdivárhely,
Turda—Torda, Uioara—Marosújvár. —: **Expozituri—Kirend-
eltségek:** Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplța-
Română—Maroshévíz.

Elfogad: **BETÉTEKET.**

Leszámítol: **VÁLTÓKAT.**

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bár-
mely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképvi-
seletét bírja a „**Gazdák**” Általános Biztosító
Részvénytárs.- ak

Telegram: **TRANSSYLVANIABANK**

Mezőgazdasági **B**ank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókiintézet: Dej-Dés, Jibou Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési **30** millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.